

DO YOU KNOW KNOVEL? - PLNÁ NŮŠE ELEKTRONICKÝCH TABULEK A REFERENČNÍCH PRÍRUČEK PRO PŘÍRODOVĚDCE A TECHNIKY

JIŘÍ KADLEČEK

Albertina icome Praha, s.r.o., Štěpánská 16, 110 00 Praha 1,
E-mail: jiri.kadlecek@aip.cz

Malé povědomí panuje zatím v českém akademickém a technickém prostředí o znamenité informační službě Knovel. Její podtitulek na domovské stránce www.knovel.com zní: Online Interactive Books and Databases - Answers for Science and Engineering™.

Knovel integruje v podobě „one-stop-shop“ cenná tabelární a referenční díla (k 1. 10. 2003 celkem 550 titulů!) těchto nakladatelství: American Society of Mechanical Engineers, Center for Process Safety/AIChE, ChemTec Publishing, CRC Press, Elsevier, Industrial Press, Institute of Physics, John Wiley & Sons, Kluwer Academic Publishers, Knovel, McGraw-Hill, NACE International, Noyes/William Andrew Publishing, Plastics Design Library, Rapra, Royal Society of Chemistry, Society of Plastics Engineers, Society of Vacuum Coaters, U.S. Department of Agriculture, U.S. Department of Commerce, U.S. Department of Defense, U.S. Department of Health and Human Services, U.S. Department of Transportation a Woodhead Publishing. V oborech: Adhesives, Coatings, Sealants & Inks, Aerospace & Radar Technology, Biochemistry, Biology & Biotechnology, Ceramics & Ceramic Engineering, Chemistry & Chemical Engineering, Construction Materials & Engineering, Electrical & Power Engineering, Environment & Environmental Engineering, Food Science, General Engineering References, Mechanics & Mechanical Engineering, Metals & Metallurgy, Pharmaceuticals, Cosmetics & Toiletries, Plastics & Rubbers, Safety, Health & Hygiene a Semiconductors & Electronics.

Každý z těchto oborů je dále rozčleněn na podoblasti, jako např. chemie je dělena na Dispersion & Aggregation, Electrochemistry, Environmental Chemistry, Equipment, General References, Industrial Chemistry & Chemicals, Industrial Safety, Industrial Safety (AIChE/Center for Chemical Process Safety), Physical Chemistry, Polymer Chemistry, Separation, Transport Processes.

Celkově je zatím k dispozici 550 děl v plném znění (full-text) přístupných 24 hodin denně. Kompletní a aktuální přehled je na adrese www.knovel.com. Zde může zájemce také prověřit, které tituly byly nedávno přidány a jaké budou do kompletní kolekce zařazeny v nejbližší době.

Práci s kolekcí Knovelu lze vést dvěma směry: nejintuitivnější je „listování“ ve vybraném díle, kdy se nejprve objeví faksimile obalu tištěné verze (pokud existuje) a stručná synopse díla, např. Chemical Properties Handbook, Edited by Yaws, C.L., McGraw-Hill, 1999: Accurate information on how chemicals behave at different temperatures and under different conditions is often hard-to-find or difficult to calculate. This unique Handbook provides scientific, engineering, and environmental professionals and students with... atd.

V dalším kroku uživatel klikne myší na položce „Table of Contents“ a může hierarchickým postupem z obsahu vysoce selektivně vybrat ty kapitoly či tabulky, které chce číst. Obsah se prezentuje v podobě dokumentu PDF, HTML nebo Knovel Reader (proprietární grafický formát). Je jasné, že v tomto módu

,listování“ lze pracovat najednou vždy jen s jedním zvoleným dílem.

Naproti tomu v režimu SEARCH lze prohledávat buď celou kolekci nebo jen zvolenou tematickou oblast. Vyhledávání lze vést směrem textovým anebo numerickým. Již na základní stránce může uživatel zvolit „Site Keyword Search“ (standardní) anebo „Site Data Search“. V textovém režimu se nabízí dvě selekční pole (okénka), do nichž lze zapsat hledaná slova a vzájemně pole spojit (v případě potřeby) operátory AND, OR nebo NOT. Jde o relativně velmi jednoduché, až spartánsky omezené hledání, ale praxe ukazuje, že vcelku postačuje. Výsledkem hledání je seznam „zásahů“, tedy názvů kapitol či tabulek, velice užitečně seříděný podle relevance. Uživatel pak může otevřít potřebný text či tabulku (detaily viz níže).

Hledání numerické je podstatně rafinovanější: po volbě oboru je k dispozici několik desítek typů dat, např. „creep properties“, „hazard related properties“, „spectral properties“, „physical constants“ a mnoho dalších. Po výběru některé kategorie se dynamicky změní okno a nabídne specifikace konkrétní vlastnosti, např. v kategorii „physical properties“ to jsou: bod varu, kritická teplota, kritický objem, kritický tlak, hustota, disociacní konstanta, bod tuhnutí, bod tání, molekulová hmotnost, index lomu, specifická hmotnost či tenze par. Celkově (ve všech kategoriích) jde o stovky vlastností. Vybranou vlastnost lze numericky vyhledat ve smyslu: rovná se přesně, větší nebo rovna, menší nebo rovna, v intervalu od do, je známa (bez požadavku na konkrétní hodnotu).

Uvedeným způsobem lze prokombinovat až tři vlastnosti současně. Uživatel tak může nalézt sloučeniny, látky či materiály splňující přesně nebo naopak šířejí definované vlastnosti.

Práce s nalezenými texty závisí na formátu (PDF, HTML, Knovel) a umožňuje obvyklé následné operace (tisk, kopírování části textu). Zato zobrazení tabulek je výsloveně propracované - dlouhé tabulky lze zjednodušovat selekcí/filtrací řádků, jde měnit pořadí sloupců, vyvolávat asociovaný text či komentář, otevřít např. seznamy synonym názvů chemických sloučenin apod. Knovel má vždy při ruce konvertor fyzikálních a chemických jednotek, takže již při numerickém hledání lze např. nastavit, zda bod varu má být hledán v jednotkách °C, °F či K.

Právě kouzlo přichází u některých vlastností v podobě tzv. „živých rovin“ (live equations). Příslušná ikona signalizuje, že např. u dané látky lze analyzovat touto formou průběh tenze par v závislosti na teplotě. Po předchozím nainstalování proprietárního javovského plug-inu má pak uživatel možnost vizualizace průběhu (s funkcí zoom), konverzi os (logaritmická či lineární stupnice), digitalizaci křivek a přenos bodů do Excelu k individuálnímu zpracování apod.

Nelze na omezené ploše popisovat všechny další funkce a chování systému Knovel. Nejlepším doporučením je v tomto smyslu požádat o zkušební přístup a samostatně si s Knovelem „pohrát“. Jsme přesvědčeni, že Knovel by měl být k dispozici jako jeden ze základních informačních zdrojů na akademických pracovištích, v technických výzkumných ústavech a všude, kde patří přírodovědná a inženýrská data a parametry k fundamentálním potřebám.

Firma Knovel nabídla sub-kolekci „CHEM essentials“

bezplatně a trvale pro všechna akademická pracoviště v ČR a SR (VŠ, AV ČR, SAV, veřejné knihovny). Kolekce obsahuje (stav k 1.10. 2003) International Critical Tables, Knovel Critical Tables, Thermochemistry of the Chemical Substances a Smithso-

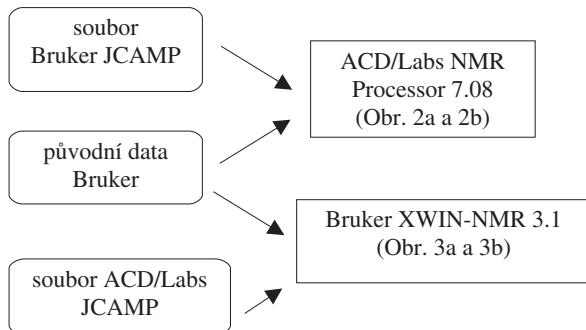
nian Physical Tables. U společnosti Albertina icome Praha, s. r. o. (www.aip.cz) nebo Albertina icome Bratislava, s. r. o. (www.aib.sk) se lze informovat na podrobnosti a sjednat zkušební přístup. Viz též Chem. Listy 96, 660 (2002).

VALIDACE IMPORTOVACÍHO FILTRU FY ACD/LABS PRO DATA BRUKER

PAVEL DRAŠAR

VŠCHT Praha, Technická 5, 166 28 Praha 6

Programový balík ACD/NMR Manager nabízí kompletní sadu nástrojů pro zpracování a analýzu spektrálních dat v rámci NMR spektrometrie podobně, jako ostatní spektrální „managery“ pro IČ, UV, CD a další spektrometrie (včetně metod zvláštních, jako povrchová plasmonová rezonance (SPR)). Hovoříme-li o NMR spektrometrii a programech pro její zpracování, je nejdůležitější základní funkcí schopnost programů importovat spektra NMR změřená za různých podmínek, na různých strojích a často v odlišných formátech zápisu dat pořízených pod různými programy dodávanými výrobci spektrometrů či producenty databází za podmínek srovnatelných se správnou laboratorní praxí. Společnost ACD/Labs se zaměřila na procesy, které umožní datový soubor importovat či exportovat za předpokladu, že zůstane nezměněn a nebude snížena hodnota v něm obsažených dat, podobně, jako např. u RAW souborů. Na příkladu srovnání spekter zpracovaných programy ACD/NMR Processor 7.08 a Bruker XWIN-NMR 3.1 tak, aby byla potvrzena shodnost „pozorovaných“ hodnot obou metod (obr. 1).

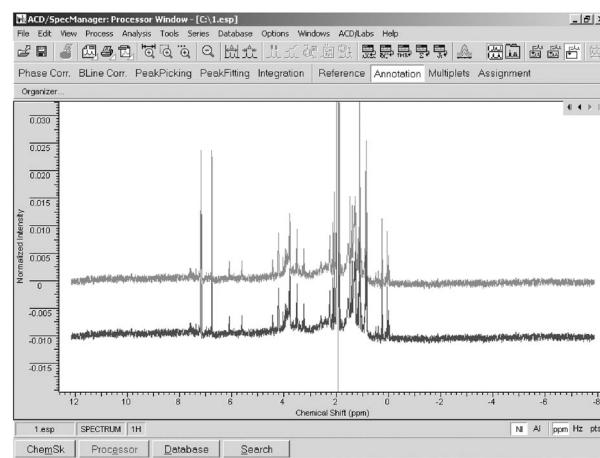

Obr. 1. Schéma srovnání datových souborů

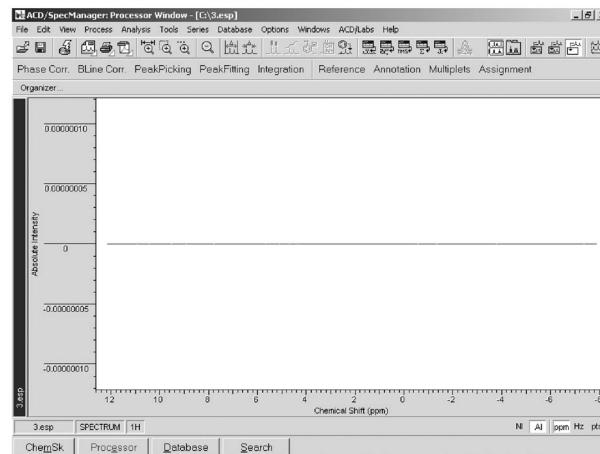
Nejdříve použijeme data NMR konvertovaná do souboru Bruker JCAMP a importovaná do ACD/NMR Processoru. Druhý soubor dat je nekonvertovaný soubor získaný přímo z X-WIN formátu. Tato spektra jsou poté srovnána jako série spekter a zobrazena na obr. 2a.

Srovnáním nejjistíme pozorovatelný rozdíl obou záznamů. Abychom se na problém podívali matematicky, odečteme Bruker JCAMP spektrum od Bruker X-WIN spektra. Výsledkem je hladká rovná čára značící, že mezi oběma odečítanými křivkami nebyl významný rozdíl (obr. 2b).

Zajímavé je i srovnání přímo v rámci prostředí X-WIN NMR software. Ve druhém případě jsou data konvertována do souboru ACD/Labs JCAMP a importována do X-WIN NMR. Původní nekonvertované spektrum je zobrazeno přímo. Vizuální srovnání opět nezaznamenává markantní rozdíl ani v okně X-WIN NMR

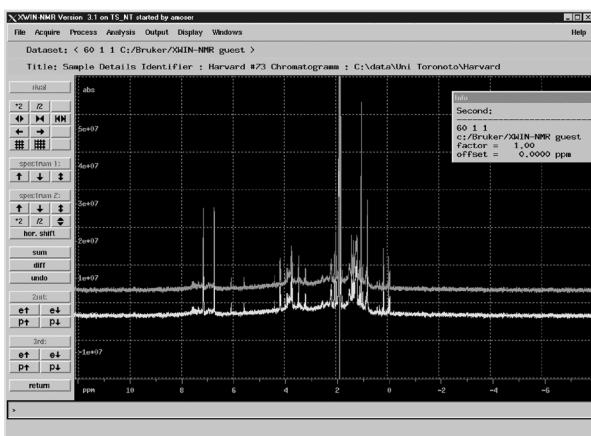
Obr. 2a. Srovnání souboru Bruker JCAMP (nahoře) a nekonvertovaného souboru Bruker X-WIN (dole)

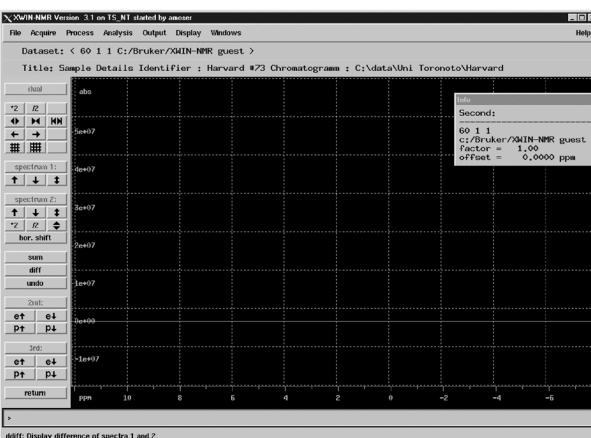
Obr. 2b. Výsledek odečtení souboru Bruker JCAMP od nekonvertovaného souboru Bruker X-WIN

processing window (obr. 3a). Spektra vypadají identicky. Opět jako v předchozím případě jsou obě spektra odečtena a výsledkem je hladká rovná čára značící, že není rozdílu v tom, z jakého z obou formátů obě spektra pocházela. (obr. 3b).

Programy ACD/Spectra Manager jsou výkonnými pomocníky pro práci se spektrálními informacemi i proto, že zachovávají původní hlavičku spektra s popisem experimentálních podmínek v rámci RAW dat, a to i tehdy, jsou-li uloženy do uživatelské databáze. Práce s těmito programy je snadná a rychlá. To, že je vybavení ACD/Labs nezávislé na výrobci měřicího zařízení, může v některých případech přispět k váze hodnověrnosti např. u nezávislého srovnání výsledků různých laboratoří.

Obr. 3a. Srovnání spekter. Nahoře je uvedeno původní spektrum z formátu Bruker X-WIN NMR v.3.1 a dole ACD/Labs JCAMP z ACD/NMR Manageru 7.08

Obr. 3b. Odečtení spektra Bruker od ACD/Labs

Obecné formáty, které je schopen ACD/NMR Manager importovat, jsou: ACD/Labs, Spectrum, Acorn, NMR, NUTS, ASCII, Bruker, DISNMR, Bruker, UXNMR/XWIN-NMR, Bruker, WINNMR, GE, Omega, GE/Nicolet, JCAMP-DX, Jeol, AL95, Jeol, Alpha, Jeol, Delta, Jeol, EX/GX, Jeol, Generic, v.1.0, Jeol, Generic, v.2.0, Jeol, Lambda, Lyrics, MSI, Felix, Tecmag, MacNMR, Tecmag, NTNMR, Thermo, Galactic, Varian/Chemagnetics, SpinSight, Varian, FDF, Varian, VNMR.

ACD/MS Manager pak zpracuje formáty ASCII (*.txt; *.doc), Agilent 1100 Series LC/MSD Quad and Ion Trap Systems (*.ms), Agilent (HP) ChemStation (*.ms), Finnigan ICIS II (*.dat), Hitachi M-8000 and D-7000 (*.msd; *.dad), JEOL-DX (*.jsp, *.jpf, *.jmc), JCAMP (*.dx; *.jdx), MassLynx (_functns.inf), netCDF (*.cdf, *.nc), NIST MS Software (*.msp), Micromass OpenLynx (*.rpt), PE-SCIEX API to Piff (*.pi, *.piff), SCIEX -Wiff (*.wiff), Galactic (*.spc), Varian Saturn 2000 (*.sms), Waters Millennium32, Waters Millennium32 (2D PDA data), Waters Millennium32 (3D PDA data), Xcalibur (*.raw).

ACD/UV-IR Manager pak formáty ACD/Labs Spectrum (*.esp), JCAMP (*.dx; *.jdx), ASCII (*.txt; *.doc), *.spc, Nicolet OMNIC (*.spa; *.spg), PE IR Data Manager (*.sp), Perkin-Elmer (*.sp), Bruker OPUS (*.*)*, Foss NIRSystems (*.da), HP 8452A (*.wav), Mattson (*.*), JASCO (*.jws), JASCO J-700 (*.jws), Spectacle (*.uvd; *.irs), Varian Cary UV (*.b*; *.d*), Ocean Optics (*.*), Waters Millennium 32, MassLynx (*.DAD).

Formáty spolupracujících producentů spektrálních přístrojů se stále rozšiřují a v případě dotazu je nejlépe konzultovat přímo webové stránky společnosti ACD/Labs.

LITERATURA

1. http://www.acdlabs.com/products/spec_lab/exp_spectra/nmr/ (staženo 20. 12. 03)
2. Ryan Sasaki, Validation of ACD/Labs' Bruker Data Import Filter, materiál fy ACD/Labs (2003).

O PŘEDVÍDÁNÍ BUDOUCNOSTI PODNIKU

BOHUMIL TESAŘÍK

Podnikatelé, kteří nedokáží anticipovat budoucí problémy, se skutečně řítí do problémů. Proto si firmy najímají ekonomy, konzultanty, prognostiky a futurology. Přesto je třeba, pokud jde o předvídání budoucnosti, postupovat opatrně. Celá řada skvělých lidí totiž učinila zásadně mylné předpovědi.

Thomas Alva Edison se domníval, že „fonograf nemá žádnou komerční hodnotu“.

Významný profesor ekonomie na Yalské univerzitě Irving Fischer řekl v září 1929, krátce před „černým čtvrtkem“ 24. října a krachem na Wall Street: „Ceny akcií dosáhly stavu, který vypadá jako dlouhodobě udržitelná vysoká hladina.“ Thomas J. Watson z IBM (International Business Machines Corporation) v roce 1947 prohlásil: „Myslím, že na celém světě je trh tak asi pro pět počítačů.“ Bývalý ředitel Digital Equipment Corporation Ken Olsen řekl v roce 1977: „Neexistuje jediný důvod, proč by někdo chtěl mít počítač doma.“

Všechna tato vyhlášení ukazují, jak neúčinné je při předvídání zítřka vycházet ze situace panující dnes. V USA se vypráví historka o jedné automobilce, která zvýšila výrobu aut zelené bary poté, co její vedení zaznamenalo, že zelená auta se prodávají nejlépe. Společnost si ovšem neuvědomila, že dealeři výrazně snížili ceny, aby se zelených aut zbavili.

Americký myslitel a aforista R. W. Emerson již v předminulém století napsal: „Dnešní doba je stejně jako každá jiná velice pozoruhodná, jen když víme, co s ní udělat. Proč však tolik předpovědí selhává? Velmi přesně to vystihl John R. Pierce ze společnosti Bell Labs: „Problém s budoucností je v tom, že těch budoucností je tolik“, a nenapodobitelný Yogi Berra k tomu dodává, že „je strašně těžké něco předvídat, zvláště pak budoucnost“. Také si povzdechl: „Budoucnost už není, co bývala“.

Navzdory témtoto skeptickým názorům potřebuje podnik vědět, kam míří zákazníci („Náš zákazník, náš Milostpán“, Karel Vlach, kapelník a skladatel) a celá ekonomika. Wayne Gretzky,

hokejová hvězda, odpověděl na otázku, jak se mu daří být vždy ve správném postavení na hřišti, takto: „Nejde o to, být tam, kde puk právě je, ale tam, kde puk teprve bude.“ Akio Morita ze společnosti Sony v knize Made in Japan napsal: „Nesnažíme se trhy uspokojovat. Sami trhy vytváříme.“ Spotřebitele by ani nenapadlo chtít videopřehrávače, videokamery, kapesní počítače, mobilní telefony atd., dokud je někdo nevyrobil.

Jedna z předních světových marketingových autorit a tvůrce řady učebnic a monografií americký profesor Philip Kotler ve svém „Marketingu od A do Z“ říká, že nejpravděpodobnější předpověď zní tak, že podmínky pro podnikání budou buď lepší, nebo horší. Totéž se dá říci i o ekonomice. Ekonomické zákony platí stejně jako zákon o zemské přitažlivosti. Nemůžeme je odstranit, musíme s nimi žít. Podnikatelský svět se zatím spolehlá-

na ekonomy a jejich předpovědi budoucnosti. Existují dva typy odborníků: jedni budoucnost předvídat neumějí a vědí to a druzí budoucnost předvídat neumějí a nevědí to. Zvláště se varujeme expertů, jejichž prognózy mají podobu čísla nebo data, ale neobsahují obojí.

Podle Kostlera je pravda taková, že budoucnost už je tady, už nastala, ale je nerovnoměrně rozdělena mezi různé podniky, odvětví a země. Jde o to, zjistit a prostudovat, co chce malé procento zákazníků, kteří budou budoucnost formovat. Dennis Garbor, konzultant v oblasti obchodní strategie, se o předvídání budoucnosti příliš nezajímá. Je přesvědčen, že „nejlepší cestou, jak předpovědět budoucnost, je sám si ji vytvořit“. Před každým podnikem stojí nekonečné množství budoucností a musíme se tedy „jen“ rozhodnout, kterou z nich si zvolíme.

Ze života chemických společností

Doc. RNDr. Marta Sališová, CSc. čestnou členkou ČSCH

Na slávnostnom otvorení 55. zjazdu chemických spoločností, ktoré sa uskutočnilo dňa 8. 9. 2003 v Aule Maxima Technickej univerzity v Košiciach, bolo udelené čestné členstvo České společnosti chemické doc. RNDr. Marte Sališovej, CSc. Menovaná sa narodila 7. 12. 1945, jej rodiskom je Okoličné - Liptovský Mikuláš. V r. 1972 získala titul RNDr. a v r. 1979 titul CSc. na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave v špecializácii organická chémia. Jej vedecká a pedagogická kariera sa začala na Katedre organickej chémie PRIF UK, kde pracovala najprv ako asistentka, neskôr odborná asistentka a od r. 1993 je docentkou organickej chémie. Učiteľské aktivity doc. Sališovej sú zamerané na prednášky z organickej chémie, stereochémie, chémie organokovových zlúčenín, bioorganickej chémie a histórie chémie, dalej na vedenie diplomových prác a školenie doktorandov. Vo svojej výskumnnej činnosti sa venuje problematike organokovových zlúčenín a stereoselektívnej syntézy. Výsledky jej vedeckej a pedagogickej činnosti sú obsiahnuté v 40 publikáciách citovaných viac ako 170 krát. Je spoluautorkou 9 skript, viacerých stredoškolských učebných textov, preložila jednu knižnú publikácu a i. Doc. Sališová absolvovala viaceré študijné pobedy, z nich spomienieme 1-ročný pobyt v Dept. of Chemistry, University of Ottawa a 1-ročný pobyt na ECPM, ULP Strasbourg. Z krátkych pobytov absolvovala v r. 1995-98 ako koordinátorka Tempus projektu - S-JEP-09101-95 „New Curriculum in Chiral Chemistry“ návštavy na univerzitách v mestách Strasbourg, Liege, Regensburg, Tübingen, Eindhoven, Londýn a Rím. V r. 1997 absolvovala krátke návštavy viacerých univerzít v USA, ktoré sponzorovala ACS. Členkou ACS je od r. 1997. Jednou z aktivít doc. Sališovej, v ktorých svoju prácu zanietene a s entuziazmom venuje v prospech výchovy mladej generácie chemikov, je od r. 1980 jej aktívna účast v súťažiach chemických olympiad /CHO/ a na Letných školách na Slovensku. V r. 1998 bola mentorom na Medzinárodnej CHO v Melbourne, v r. 2000 v Dánsku a v r. 2002 v Groningene. Od r. 1989 sa autorsky podieľa na úlohách CHO vo vybraných kategóriách. Na tomto mieste nemožno nespomenúť jej záujem o získavanie študentov za členov SCHS.

V r. 1997 bola zvolená za I. podpredsedníčku a v r. 1999 za predsedníčku Slovenskej chemickéj spoločnosti pri SAV. Od r. 2002–2004 je členkou Výkonného výboru FECS. Od r. 2001 je zástupkyňou SCHS v ECTN- Asociácii. Doc. Sališová vyna-

ložila mimoriadne úsilie a prácu v procese prípravy založenia Asociácie slovenských chemických a farmaceutických spoločností. Po jej založení bola zvolená za jej prvú predsedníčku. Na vykonávanie tejto funkcie bola zvolená pre roky 2001–2003. Jej aktivita pokračuje zámerom vytvorenia spolupráce Asociácie so Zväzom chemického a farmaceutického priemyslu. Doc. Sališová sa od r. 1995 podieľa na organizovaní zjazdov chemických spoločností, v r. 2000 a 2002 zastupovala SCHS na zjazdoch v ČR.

Doc. Sališová patrí medzi tých členov SCHS, ktorí usilujú o stále prispievanie k dlhoročným dobrým odborným i organizačným vzťahom medzi SCHS a ČSCH. Podieľa sa na obojsmerné prospešnej spolupráci nielen na domácej pôde, ale aj na pôde FECS.

Dalma Gyepesová

Cena Antonína Bečváře

Přírodovědná společnost dr. Antonína Bečváře při Gymnáziu J. S. Machara Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, přijímá do 31. 3. 2004 návrhy na kandidáta Ceny Antonína Bečváře na rok 2004.

Návrhy mohou podávat školy, organizace i jednotlivci.

Podmínky: uchazeč dosáhl výborného umístění v soutěži, olympiadě, v SOČ či podobné akci, je nositelem ocenění za odbornou práci, vykazuje soustavnou a přínosnou činnost v oblasti přírodních věd, věkově patří do kategorie mezi 14–26 lety, je studentem nebo absolventem některé ze škol východní části Středočeského kraje. (Hranice regionu Říčany, Benešov, Vlašim, Čáslav, Městec Králové, Mnichovo Hradiště, Mělník, Kralupy nad Vltavou.)

Přírodovědná společnost dr. A. Bečváře vznikla na Gymnáziu J. S. Machara při příležitosti 100. výročí narození A. Bečváře 10. června 2001. Představuje volné společenství učitelů, studentů a dalších zájemců o přírodní vědy a matematiku. Činnost společnosti se orientuje především na pořádání přednášek a seminářů. Od počátku je v kontaktu s Českou astronomickou společností, od jara 2003 Českou společností chemickou, s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze a s Pedagogickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze. Cena byla poprvé udělena 17. května 2002.

A. Červinková

Desáté jubileum v Cenách: Nový nositel Ceny Alfreda Badera za organickou chemii na rok 2003

Desátým nositelem Ceny Alfreda Badera za organickou chemii pro české chemiky do 35 let se stal Mgr. Tomáš Kraus PhD. (34 let) z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR v Praze. Předložil soubor prací o syntézách substituovaných cyklodextrinů a studiu jejich samoskladebných vlastností. Slavnostní předání Ceny se tradičně uskutečnilo na 38. konferenci „Pokroky v organické, bioorganické a farmaceutické chemii“ konané v Nymburku, kde, jak se již stalo tradicí, nový laureát přenesl plenární přednášku.

Jubilejný nositel Ceny se narodil v Praze v roce 1969. Diplom Mgr. získal na katedře organické chemie Přírodovědecké fakulty UK v Praze (1993), přitom diplomovou práci vypracoval na Ústavu organické chemie a biochemie v Praze AV ČR (vedoucí dr. Z. Arnold). Na tomto místě pokračoval pod vedením dr. J. Závady v doktorandském studiu, které bylo na rok a půl přerušeno civilní službou. V r. 2000 obhájil doktorskou dizertační práci pro vědeckou hodnost PhD. a je na Ústavu zaměstnán jako vědecký pracovník. Zabývá se chemií cyklodextrinových makrocyclů se zaměřením na vývoj syntetických metod pro přípravu strukturně-homogenních derivátů cyklodextrinů s připojenými kyselými a bazickými funkциemi a na studium jejich samoskladebných vlastností.

Srdečně blahopřejeme k získání prestižní ceny a přejeme hodně dalších odborných úspěchů.

Dosavadní nositelé Ceny Alfreda Badera: 1) RNDr. Ivo Starý CSc. (1994), Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, Praha; 2) RNDr. Martin Smrčina CSc. (1995), Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha; 3) Dr. Ing. Vladimír Havlíček (1996), Mikrobiologický ústav AV ČR, Praha; 4) Ing. Pavel Lhoták CSc. (1997), Ústav organické chemie, Vysoká škola chemicko-technologická, Praha; 5) Ing. Michal Hoskovec (1998), Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, Praha; 6) Ing. Michal Hocek CSc. (1999), Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, Praha; 7) Dr. Ing. Vladimír Církva (2000), Ústav chemických procesů AV ČR, Praha; 8) Doc. RNDr. Milan Pour PhD. (2001), Farmaceutická fakulta UK, Hradec Králové; 9) Mgr. Štěpán Vyskočil PhD. (2002), Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha.

Hodnotící komise: doc. P. Drašar (tajemník), prof. J. Jonas, prof. A. Klásek, prof. V. Macháček, prof. O. Paleta (předseda), doc. J. Plešek, prof. V. Šimánek, dr. I. Starý, prof. T. Trnka, prof. K. Waisser, dr. J. Závada.

Oldřich Paleta

Přihlášky na Cenu Alfreda Badera za organickou chemii v r. 2004

Již třetí rok bude Česká společnost chemická udělovat dvě Ceny Alfreda Badera. Tato skutečnost by mohla zmást nové uchazeče o Cenu za organickou chemii, která ještě před dvěma léty zahrnovala také oblast bioorganické chemie. Druhá Cena Alfreda Badera je od r. 2002 udělována za bioanorganickou a bioorganickou chemii. Může se stát, že práce uvažované pro soutěž inklinují k oběma Cenám. Pak lze váhajícímu kandidátovi doporučit nejbližší termín jedné z Cen. Pokud uchazeč neuspěje u jedné komise, může se ucházet o druhou Cenu, případně přihlášku do konkuru o kteroukoli z Cen opakovat. Na druhou stranu je možno získat jen jednu z Cen Alfreda Badera pro české chemiky, přitom obě Ceny jsou rovnocenné.

Uzávěrka přihlášek do konkuru o Cenu za organickou chemii v roce 2004 byla stanovena na 15. červen 2004 (případně datum poštovního razítka). Podmínky a náležitosti přihlášky zůstávají v podstatě stejné jako v minulých letech: Cena se uděluje za práce v oblasti organické chemie uchazečům české státní příslušnosti, kteří nepřekročí věk 35 let v den uzávěrky přihlášek a nemají hlavní pracovní poměr v zahraničí (postdoktorátní stáž se za takový pracovní poměr nepovažuje). Cena je dotována částkou 100 000 Kč. Soubory přihlášených prací mohou rovněž zahrnovat studie mechanismů. Uchazeči o Cenu se zpravidla přihlašují sami na sekretariát České společnosti chemické, návrh však mohou podat také kolegové, instituce a rovněž vědecké rady a senáty. Cena je udělována nejlepšímu souboru prací bez ohledu na to, kolikrát se autor o ni ucházel.

HLAVNÍ části přihlášky jsou separáty publikovaných prací a k nim zpracovaný autorův komentář k dosaženým výsledkům v rozsahu 3–6 běžných strojopisných stran; k tomu se připojí z Web of Science kopie informační stránky o každé jednotlivé původní práci (zde je m.j. uveden počet citací práce v literatuře). Přiložený životopis by měl zachytit odborný vývoj, např. téma diplomové a doktorské (kandidátské dizertace) se jménem školitele, získaná ocenění, stáže a jejich tematické zaměření, získané granty apod. Řada publikací vzniká týmovou činností a z toho důvodu je potřeba uvést, jak se uchazeč na publikaci a jejím zveřejnění podílel (např. šlo o diplomovou práci, zadané téma doktorské práce, řešení grantu získaného uchazečem, samostatně řešenou část projektu, vlastní projekt, vedení diplomanta nebo doktoranda apod.; uchazeč do publikace přispěl určitou částí, zpracoval celou publikaci, byl korespondujícím autorem apod.). Nedoporučuje se hodnotit svůj podíl procentuálně, protože kupř. novou myšlenku a zkušenosti jiné osoby, které úspěšnou práci umožnily, nelze srovnávat s provedením práce. Hodnotící komise nevychází z doporučení školitelů, vedoucích apod., takže přihláška je plně platná a plnohodnotná i bez těchto doporučení.

Autorům nejlepších souborů původních prací, kteří nebyli v předchozích létech oceněni a získali privilegium zjednodušené přihlášky (do věku 35 let), postačí poslat doplněk k předchozí přihlášce, případně materiály aktualizovat dle svého uvážení.

Oldřich Paleta

Česká společnost průmyslové chemie v roce 2003

Úvod

Cinnost České společnosti průmyslové chemie v roce 2003 pokračovala v tradičních aktivitách z posledních let. Společnost byla řízena 20ti členným představenstvem ve spolupráci s tajemnicí kanceláře Společnosti. V představenstvu mají zastoupení představitelé významných subjektů chemického průmyslu, výzkumné a akademické sféry a také Svažu chemického průmyslu ČR. Hlavní těžiště činnosti spočívalo, podobně jako v minulých letech, na organizaci odborných akcí. Velký důraz byl kladen na spolupráci s partnerskými společnostmi – s Českou chemickou společností, s Českou společností chemického inženýrství, a to především v rámci Asociace českých chemických společností, ČSPCH byla rovněž v roce 2003 rádným členem Svažu chemického průmyslu ČR, má zastoupení v jeho výboru pro výzkum a vývoj. Výbor se věnoval především Národnímu programu výzkumu a vývoje, možnostem zapojení do výběrových řízení MPO, MŠMT, projektu INGO. Ve výboru je ČSPCH zastoupena svým předsedou.

ČSPCH samozřejmě také aktivně spolupracovala se Svazem vědeckotechnických společností, ve kterém je jednou ze zakládajících společností. V roce 2003 byl mimo jiné Valnou hromadou schválen tzv. Etický kodex inženýra.

Představenstvo ČSPCH se pravidelně scházelo na svých řádných zasedáních (celkem 6krát), na kterých byly projednávány především okruhy činností, které jsou podrobněji rozvedeny v následujících odstavcích.

Organizační záležitosti

Předsednictvo ČSPCH se sešlo v průběhu roku 2003 na 6ti řádných zasedáních, 20. 2., 3. 4., 14. 5., 19. 6., 7. 10. a 20. 11. Jednání bylo věnováno odborným akcím (především konference APROCHEM 03, Bezpečnost v chemickém průmyslu, 55. Sjezd chemických společností), běžné agendě, činnosti sekretariátu Společnosti, otázkám hospodaření, zprávám revizorů Společnosti (Ing. Kadlecová, doc. Vymětal), odbornému programu, činnosti ČSVTS apod.

Předsednictvo vzalo na vědomí informace o činnostech pobočky ČSPCH v a.s. Spolchemie Ústí n.L., místní pobočce – Gumárenské skupiny Zlín.

Členská základna

K informování členské základny o aktivitách ČSPCH bylo využito především Bulletina, který je vydáván 4 krát ročně jako příloha časopisu Chemické listy (společně s ČCHS). Současně je k dispozici také v elektronické formě na webu. ČSPCH však tohoto periodika využívá méně, než ČCHS. Počet členů a poboček ČSPCH je v posledních letech ustálený (cca 350/4). Pracovníci jak v průmyslu, tak ve výzkumné sféře zatím stále nepočítají k hájení svých zájmů nezbytnost existence profesní či stavovské organizace, kterou ČSPCH může představovat. Ke zvýšení informovanosti chemických podniků a všech chemiků a chemických inženýrů o aktivitách Společnosti a k propagaci její činnosti jak mezi pracovníky v chemických závodech a společnostech, tak i mezi studenty středních a vysokých škol slouží webovská stránka Společnosti na adrese při ČSVTS http://www.cspch.cz.

Spolupráce s partnerskými společnostmi

Asociaci českých chemických společností v současné době tvoří tři společnosti ČCHS, ČSCHI a ČSPCH a dále Národní komitét pro chemii a Výbor pro chemickou olympiádu. Hlavním cílem Asociace je koordinace aktivit jednotlivých členských Společností v oblasti pořádání odborných akcí – Sjezdu, konferencí, přednášek, v ediční činnosti a při propagaci chemie. Zástupci Asociací českých a slovenských chemických společností se setkali u příležitosti 55. Sjedtu chemických společností, Košice, září 2003. Do funkce prezidenta Asociace byl dne 25. června 2003 zvolen prof. Dr. J. Vohlídal, předseda Národního komitétu IUPAC pro chemii. Na programu výročního zasedání bylo diskutováno o činnosti názvoslovné komise, o budoucnosti časopisu Chemické listy a o harmonizaci 1. stupně vysokoškolského studia v zemích EU.

Publikační aktivity

Odborná skupina pro historii chemického průmyslu pokračovala v roce 2003 v přípravě rubriky Z dějin chemie pro bulletin Aliachem Dnes.

Gumárenská skupina Zlín pokračovala již 7. rokem ve vydávání čtvrtletníku Gumárenské listy (ISSN 1212-9704).

ČSPCH se v roce 2003 aktivně zasadila na podporu časopisu Chemické Listy, jehož vydávání přestalo podporovat MŠMT ČR. Na základě řady jednání s představiteli SCHP ČR, VŠCHT a

dalšími osobnostmi bylo rozhodnuto, že SCHP ČR bude koordinovat akce směřující k finanční stabilizaci časopisu, nově předpokládanou rubriku časopisu s průmyslovým zaměřením bude od roku 2004 redigovat prof. Horák (VŠCHT). Členové ČSPCH se vyzývají k přípravě vhodných rukopisů z oblasti technické chemie. ČSPCH ocenila vstřícný postoj SCHP ČR k podpoře časopisu.

Odborná činnost

Česká společnost průmyslové chemie se v roce 2003 soustředila na spolupořádání následujících odborných akcí:

55. Sjezd chemických společností, Košice, 8.–12. 9. 2003, (Bláhová)

Zástupci Asociací českých a slovenských chemických společností spolu jednali o koordinaci příštích společných sjezdů: Ostrava 2004, Vysoké Tatry 2005, Ústí n.L. 2006.

Konference bezpečnost v chemickém průmyslu, Ústí n.L., 16. a 17. 9. 2003, (Loubal, Uhlíř, Bláhová)

Úspěšnost této, po prvé, pořádané akce svědčí o aktuálnosti zvoleného tématu. Hlavním cílem konference bylo shrnout současné poznatky o problematice bezpečnosti v chemickém průmyslu, a to zejména v podmírkách České republiky a vzájemně si předávat zkušenosti. Dvacet přednášejících se ve svých referátech věnovalo analýzám rizik, oblasti legislativy a bezpečnosti a praktickým poznatkům při prevenci a zvládání havárií. Bylo konstatováno, že obrovský růst chemického průmyslu v posledních desetiletích znamenal také vytvoření určitých rizik poškození zdraví, majetku a životního prostředí. Přestože současná regulace chemického průmyslu právními předpisy v Evropě a v ČR dává jednoznačný rámec ke zvýšení bezpečnosti, je třeba dále prohlubovat znalost rizik a snižovat je. Přibližně 70 účastníků se shodlo na tom, že stav chemického průmyslu u nás je srovnatelný se zeměmi EU a to i z hlediska rizik havárií. Havárie se nedá ale vyloučit ani při sebelepší použití technologií, protože vždy může například selhat lidský faktor. To bylo také konstatováno v tiskové zprávě (Ústecký deník 18. 9. 2003).

APROCHEM 2003, Milovy, 13.–15. 10. 2003, (Bouzek, Ducháček, B. Dvořák, F. Dvořák, Hanika, Lederer, Pavlas, Šebor, Škarka)

Tradiční konference obsahovala panelovou diskusi o výhledech chemického průmyslu u nás, o perspektivách chemického výzkumu. Plné texty všech sdělení obsahuje vydaný sborník akce.

CHEMTEC 2003, Praha Výstaviště (Bláhová, Hanika)

ČSPCH měla letos zastoupení jak v porotě pro ocenění nejlepších exponátů veletrhu (Zlatý Chemtec), tak v komisi pro doprovodný odborný program (Hanika).

18. Konference o pryskyřicích, Jetřichovice 3.–5. 11. 2003, (Loubal, Pobočka Spolchemie)

Mezinárodní konference Pryskeřice 2003 se zúčastnilo 90 odborníků z 5ti zemí, plné texty všech sdělení byly shromážděny na vydaném CD.

Při odborné činnosti ČSPCH aktivně spolupracovala s partnerskými chemickými společnostmi v ČR a to v rámci Asociace českých chemických společností.

Závěr

Trvalým úkolem České společnosti průmyslové chemie pro nejbližší období je samozřejmě aktivní přínos ke zlepšení situace chemického průmyslu. Otevřená diskuse k této problematice se předpokládá na připravovaných odborných akcích (především na konferenci APROCHEM'04).

Významným úkolem pro příští období je dále aktivizace členské základny na školách, v průmyslu i ve výzkumné sféře v souvislosti s plánovanou volbou nového představenstva ČSPCH. ČSPCH může prostřednictvím svých členů přispět k lepší informovanosti mezi chemickými podniky a veřejností.

Náměty pro zlepšení činnosti České společnosti průmyslové chemie přijímá sekretariát ČSPCH Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, web site cspch.cz a e-mail mblahova@csvts.cz. Na stejně adrese lze rovněž získat přihlášku pro členství v ČSPCH.

Předpokládané aktivity v roce 2004: Česká společnost prů-

myslové chemie bude samozřejmě spolupracovat s partnerskými chemickými společnostmi v ČR v rámci Asociace českých chemických společností soustředí se na spolupořádání tradičních odborných akcí – Sjezd chemických společností, Ostrava, 6.–9. 9. 2004, Konference APROCHEM'04, Milovy, 20.–22. 9. 2004, tradiční Semináře o historii chemického průmyslu, Výstava CHEMTEC 2004 Praha, říjen 2004, 33. Konference o nátěrových hmotách, Anorganické pigmenty a pojiva (Kalenda, Univerzita Pardubice), Colorchem'04, Špindlerův Mlýn, květen 2004 apod.

Členská oznámení a služby

Profesoři jmenovaní s účinností od 10. listopadu 2003

Prof. RNDr. Juraj ČERNÁK, CSc.

pro obor anorganická chemie
na návrh Vědecké rady Univerzity Palackého v Olomouci

Prof. RNDr. Viktor KANICKÝ, DrSc.

pro obor analytická chemie
na návrh Vědecké rady Masarykovy univerzity v Brně

Prof. RNDr. Vladimír KARPENKO, CSc.

pro obor filozofie a dějiny přírodních věd
na návrh Vědecké rady Univerzity Karlovy v Praze

Prof. RNDr. Karel LEMR, PhD.

pro obor analytická chemie
na návrh Vědecké rady Univerzity Palackého v Olomouci

Prof. RNDr. Jan SCHRAML, DrSc.

pro obor analytická chemie
na návrh Vědecké rady Vysoké školy chemicko-technologické v Praze

Prof. RNDr. Juraj ŠEVČÍK, PhD.

pro obor analytická chemie
na návrh Vědecké rady Univerzity Palackého v Olomouci

Prof. Ing. Josef ŠIMONÍK, CSc.

pro obor technologie makromolekulárních látek
na návrh Vědecké rady Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

Prof. RNDr. Jan ŠUBERT, CSc.

pro obor farmaceutická chemie
na návrh Vědecké rady Veterinární a farmaceutické univerzity Brno

Prof. Ing. Ladislav TICHÝ, DrSc.

pro obor chemie a technologie anorganických materiálů
na návrh Vědecké rady Univerzity Pardubice

Prof. RNDr. Milada VÁVROVÁ, CSc.

pro obor chemie a technologie ochrany životního prostředí
na návrh Vědecké rady Vysokého učení technického v Brně

Docenti jmenovaní v roce 2003

DOLEŽAL, Martin, PharmDr. Ph.D., UK Praha,
farmaceutická chemie, 1. 1. 2003

FAJKUS, Jiří, RNDr. CSc., MU Brno, molekulární biologie a genetika, 1. 4. 2003

FUKAL, Ladislav, Ing. CSc., VŠCHT Praha, biochemie, 1. 3. 2003

FUSEK, Martin, Ing. CSc., VŠCHT Praha/SMS-A Praha, biochemie, 1. 5. 2003

GEDEON, Ondrej, RNDr. PhD., VŠCHT Praha, chemie a technologie anorganických materiálů, 15. 2. 2003

KLOUŽEK, Jaroslav, Ing. CSc., VŠCHT Praha/AV ČR, chemie a technologie anorganických materiálů, 1. 3. 2003

KLUSOŇ, Petr, Dr. Ing., VŠCHT Praha, organická technologie, 15. 6. 2003

KOŠLER, Jan, RNDr. PhD., UK Praha, geochemie, 1. 3. 2003

KUČERA, Jan, Ing. CSc., ČVUT Praha/ÚJF Řež, jaderná chemie, 1. 5. 2003

MALÁČ, Jiří, Ing. CSc., UTB Zlín, technologie makromolekulárních látek, 1. 1. 2003

MASÁK, Jan, Ing. CSc., VŠCHT Praha, biotechnologie, 1. 7. 2003

MATĚJKA, Pavel, Dr. RNDr., VŠCHT Praha, analytická chemie, 1. 2. 2003

PONÍŽIL, Petr, RNDr. PhD., VUT Brno/UTB Zlín, materiálové vědy a inženýrství, 9. 10. 2003

POSPÍCHAL, Jan, Ing. CSc., UP Olomouc/MZLU Brno, analytická chemie, 15. 11. 2003

SALYK, Ota, Ing. CSc., VUT Brno, materiálové inženýrství, 4. 2. 2003

SEIDLEROVÁ, Jana, Ing. CSc., VŠB-TU Ostrava, chemická metalurgie, 1. 1. 2003

SKÁCEL, František, Ing. CSc., VŠCHT Praha, chemie a technologie ochrany životního prostředí, 15. 3. 2003

STARÝ, Vladimír, RNDr. CSc., ČVUT Praha, materiálové vědy a inženýrství, 1. 5. 2003

STRAKA, František, Ing. CSc., VŠCHT Praha/ÚVVP Praha 9 Běchovice, chemie a technologie ochrany životního prostředí, 15. 3. 2003

SÝKORA, Vladimír, Ing. CSc., VŠCHT Praha, chemie a technologie ochrany životního prostředí, 1. 6. 2003

ŠINDELÁŘ, Zdeněk, RNDr. CSc., UP Olomouc, anorganická chemie, 15. 11. 2003
ŠPIČKA, Jiří, Ing. CSc., JU Č. Budějovice, zemědělská chemie, 1. 8. 2003
STAUD, František, PharmDr. PhD., UK Praha, humánní a veterinární farmakologie, 1. 1. 2003
TOMÁŠEK, Vladimír, Ing. CSc., VŠB-TU Ostrava, materiálové vědy a inženýrství, 1. 4. 2003
TREMLOVÁ, Bohuslava, MVDr. PhD., VFU Brno, hygiena a technologie potravin a veřejné veterinární lékařství, 20. 10. 2003

VANĚK, Tomáš, RNDr. CSc., VŠCHT Praha, chemické inženýrství, 1. 7. 2003
VANIČEK, Jiří, RNDr. CSc., TU Liberec/JU Č. Budějovice, textilní materiálové inženýrství, 15. 1. 2003
VORLOVÁ, Lenka, MVDr. PhD., VFU Brno, hygiena a technologie potravin a veřejné veterinární lékařství, 3. 2. 2003
VRÁNA, Oldřich, RNDr. CSc., UP Olomouc/MU Brno, PřF, analytická chemie, 15. 3. 2003
ZATLOUKAL, Martin, Ing. PhD., UTB Zlín, technologie makromolekulárních látek, 1. 2. 2003

Chemik na studiích, cestách

Ráj mladých chemiků

Určitě jste už někdy slyšeli o chemické olympiadě, soutěži pro žáky základních a středních škol, ve které mohou uplatnit své chemické vědomosti. Odměnou pro tři nejlepší účastníky je přihláška na letní odborné soustředění chemické a biologické olympiády, konané u malé vesničky Běstvina. V druhém prázdninovém turnusu se zde sejdou nadšení chemici a biologové z celé republiky, aby se čtrnáct dní vzdělávali ve všech oblastech těchto dvou věd. Lektory jsou vysokoškolští profesori, vysokoškoláci sami i bývalí účastníci Běstviny. Ráda bych vás teď pozvala mezi nás a nechala vás nakouknout do jednoho typického „běstviňáckého“ dne, od rozbřesku až do pozdní noci.

Ranní červencové sluníčko vykouklo zpoza lesa a ozářilo svými paprsky louku posetou menšími i většími chatičkami. Nikde však nevidělo živáčka, ani lísteček se nepohnul. Tu se otevřely dveře z ubikací a ven vyšel človíček s hornou v ruce. Postavil se doprostřed louky a spustil z plných plic: Už se ten Tálinský rybník nahání. Spáči pomalu otevřeli oči, jako by se chtěli ujistit, že už je opravdu ráno, a vyskočili z postelí (tém pomalejším musel někdo pomoci důkladným vytřepáním ze spacáku). A tak začal další den na běstvinském „Táboře pro šílené chemiky“, konaném v malebném podhůří Železných hor.

Obyvatel táboru se pomalu srocují na plácku před laboratoří a živě diskutují o tom, jaká bude dnes rozvečka. Ta je pro všechny pravým začátkem dne, i když rozhodně nezahrnuje rozehřívací a posilovací cviky, jak tomu z devadesáti devíti procent bývá. Užije se při ní však tolík legrace, že úsměvy na tvářích vydrží po celý den. Včera byla zpívána, předevčírem plavecká, zakončená zpěvem místního hitu – Partyzánské – uprostřed rybníka (cyklistka jedoucí kolem na nákup následovala pro samé otáčení zpěváky do vody). A dnes? Dobrovolníci pomalu vytahují zesilovače a reproduktory a táborem se rozléhají první takty walzu...taneční!!! Dav se rychle páruje a na první pohled zjevný nedostatek křehkého pohlaví vůbec nikomu nevadí. Na své si přijdou i hudebně hluší, zkoušejí právě záhadné kroky připomínající indiánský tanec míru. Mezi těmi zkušenějšími pobíhá jeden z hlavních organizátorů a duchů Běstviny, Petr Holzhauser (známý obecně pod přezdívkou Houser), sám vynikající tanečník, a rozsvérá rady všude kolem sebe. Pomalý walz je vystřídán ohnivou latinskoamerickou cha-chou, následuje klasický valčík a nakonec rocková diskotéková melodie, při níž stačí jen pořádně máchat hlavou. Přesto se někteří snaží tancovat na ni polku a vůbec jim nevadí, že písnička je na tři doby!

A poté již jen jedno slovo – Snídaně! a dav bere jídelnu útokem. Chleby mizí z táčů jako mávnutím kouzelného proutku, někteří šťastlivci vyškrabují poslední zbytky pomazánky a ostatní

búší na dveře kuchyně, kde kuchařky rozkrajují bochníky jak o závod.

S plnými žaludky se všichni ubírají do chatiček, vytahují tlusté sešity a propisky (a to jsou, prosím, prázdniny v plném proudu) a chystají se na přednášky. Chemici jsou rozděleni do tří oddílů (A, B, C) podle kategorii chemické olympiády, které ten rok řešili. Přednášky cíčka jsou nejméně obtížné, určené pro absolventy prvních ročníků, běčko je zlatou střední cestou a áčko navštěvují chemičtí veteráni, budoucí maturanti. Není to ale pravidlem, a tak se může stát, že na áčkové přednášce o metodách instrumentální analýzy najdete nadšeného prváka, a naopak „áčák“ že se nechá zlákat běčkovou fyzikální chemií. A pokud je někdo již znuděn chemií (což se ale stává jen opravdu výjimečně), může zcela nezávazně navštít přednášky biologické. Po tříhodinové přednášce jsou všichni právem zničení, to ale některí lektori jednoduše nechápou, a tak natahují až do oběda. Absolventi takové přednášky se pak s jazykem na vestě doplazí do jídelny, aby doplnili potřebnou energii. Nejdříve musí svést boj o polévku, o kterou je mimořádný zájem. Pak se s chutí zakousnou do řízku velikosti menší lopaty, skončí zeleninovým salátem a s plným žaludkem a pocitem nejvyššího blaha se odvalí do chatiček.

Ač je to k nevíře, už za čtvrt hodiny je v táboře zase živo. Chystá se volejbalový souboj chemiků proti biologům a to si nikdo nemůže nechat ujít. Při sportovním zápolení utíká polední klid jako o závod a už je čas na odpolední přednášky. Pro řadu táborníků bývají oblíbenější, protože jsou přerušeny svačinou. Jogurt a dva rohlíky v každém mizí kosmickou rychlostí a lektori už už pokračují ve výkladu, oficiálně ukončeném páťou hodinou odpolední. Před šestou už se na louce tvoří malé hlučky, jež se postupně rozrůstají, až se nakonec sejdou všichni chemici i biologové. Chystá se oficiální nástup, vedený hlavním vedoucím Otto Hoffmannem. Předání služby a zhodnocení dne nikoho moc nezajímá, větší pozornost už získává rozdání pošty a rozpis přednášek na následující den, vrcholem pak je přivítání reprezentantů Mezinárodní chemické olympiády. Přivezli tři stříbrné a jednu bronzovou medaili. Za odměnu dostávají čokoládový dort s molekulou azulenu nakreslenou krémem na polevě. Ottovo jediné slovo – rozchod znamená start sprintu na večeři. Fronta se klikatí až ven, vůni dukátových buchtíček nikdo nedokáže odolat. Brzy po začátku vydávání narůstá zástup i z druhé strany, na příďavy, a po chvíli je větší než ten první. Na trávení dvojitě večeře však moc času nezbývá, chystá se totiž večerní přednáška. Ta je dobrovolná a společná pro všechny. Návštěvnost je díky velké zajímavosti opravdu vysoká. Obvykle přednáší vysokoškolští profesori na téma jako plasty pro budoucnost, vůně nebo

sacharidový kód buňky... Ale i chemici mají řadu jiných zájmů, a tak se mezi večerními přednáškami objeví Jan Ámos Komenský, UFO nebo flétny.

Zásadně se plete ten, kdo by čekal, že po přednášce se půjde spát. Běstvina se musí užít do poslední minuty, spát může každý doma. Výběr večerních (nočních) aktivit je opravdu rozmanitý. Z jídelny se ozývá flétnový kvintet, často podpořený klarinetem nebo i jiným nástrojem, v klubovně stojí hluček kolem starého klavíru, kde h a c znějí úplně stejně, což ale nikomu nevadí, u ohniště se srocuje lidé s kytarami, volejbalové hřiště skýtá možnost neobvyklého nočního zápasu a v chemické laboratoři to doslova a do písmene vře. V koutě najdete výpočetní centrum čítající spektrofotometr a počítač, na němž je právě puštěný Pán prstenů. V pravé polovině se nacházejí stoly plné nádobí a chemi-

kálií, pod oknem váhy, vývěva, kahany. Okolo toho všechno obíhá hrstka nadšenců v bílých pláštích. Jeden destiluje kofein, druhý připravuje vlastní hedvábí, další acylpyrin, betulin, fenolftalein, v koutku někdo titruje. Na židlíčkách sedí tři kluci s kalkulačkami a počítají si navážky, u tabule vysvětluje jeden z lektorů principy NMR spekter, další hluček debatuje o pátečním celodenním výletě po hřebenech Železných hor, jejich sousedi rozebírají své zážitky z noční hry Labyrint, oficiálně ukončené až v šest hodin ráno následujícího dne...

Laboratoř se pomalu vyprazdňuje, vše se noří do tmy a ticha a i sluníčko se dávno schovalo za les, aby ráno nezaspalo a včas vzbudilo mladé chemiky do dalšího dne, stejně nabitého a krásného, jako byl ten dnešní...

Petra Menová

Z vědeckých, odborných a zahraničních společností

Generální shromáždění FECS

V prvním říjnovém týdnu (1. až 3. října 2003) se konalo v Barceloně zasedání výkonného výboru Federace evropských chemických společností (FECS) a generální shromáždění zástupců národních chemických společností. Organizačně zajišťovala zasedání Španělská královská chemická společnost spolu s Katalánskou chemickou společností a účastnilo se jej 36 národních společností (poprvé také předseda Srbské chemické společnosti), dále předsedové divizí a pracovních skupin FECS (analytická chemie, potravinářská chemie, výuka chemie, organokovová chemie, elektrochemie, chemometrie), prezident Unie pro čistou a aplikovanou chemii (IUPAC), zástupci CEFIC, Evropské federace chemického inženýrství a jako hosté místo-předseda ECTN Asociace (European Chemistry Thematic Network) prof. Richard Whewell a minulý předseda Americké chemické společnosti prof. Attila Pavlath.

První den jednání byl zahájen setkáním s předsedy divizí a pracovních skupin FECS, ve čtvrtek (2. 10. 2003) dopoledne zasedal výkonný výbor FECS a v odpoledních hodinách proběhlo jednání generálního shromáždění. Po zahájení a stálých bodech programu (zprávy z výkonného výboru FECS a loňského zasedání generálního shromáždění v Poznani), předseda FECS Gábor Náray-Szabó přednesl informaci o přípravě 1. FECS evropského chemického kongresu (www.fecs-chemistry.org/congress) 27. až 31. srpna 2006 v Budapešti. Předpokládá se účast několika tisíc chemiků a na programu kongresu by se měly podílet divize a pracovní skupiny FECS a další členové Federace. Prof. Náray-Szabó vyzval účastníky zasedání ke spolupráci na přípravě kongresu, k podávání návrhů na přednášející pro plenární zasedání a jednotlivé sekce. Zatím není ujasněna výše účastnického poplatku a další hospodářské problémy související s pořádáním této první „megaakce“ FECS. Jako další bod byl referát výkonného ředitele GDCh Wolframa Kocha, který se zabýval vypracováním jednotných pravidel EU pro regulaci a registraci chemikálií. O současných aktivitách IUPAC referoval její předseda Leiv Sydnes. Na toto vystoupení navázal manažer CEFIC Frank Agterberg informací o projektech pro podporu vědy a výzkumu financovaných touto organizací. První část odpoledního jednání uzavřel Reto Battaglia internetovou ukázkou současného stavu databáze evropských chemiků (www.fecs-chemistry.org/database). Z České republiky se zatím do evropského registru chemiků přihlásil limitovaný počet členů

ČSCH. Pokud bude tato iniciativa FECS úspěšná, uvažuje se o zavedení individuálního členství.

V druhé části čtvrtičního jednání se účastníci rozdělili do tří diskusních skupin tématicky zaměřených na následující problémy: (i) zvýšení atraktivity chemického vzdělávání, (ii) odchody kvalifikovaných evropských chemiků do USA a (iii) restrukturalizace FECS. Závěrečným bodem druhého dne byly zprávy předsedů pěti divizí (analytická chemie, potravinářská chemie, výuka chemie, chemie životního prostředí a organokovová chemie). Třetí den bylo zasedání zahájeno prezentací hostitelské Královské chemické španělské společnosti, na kterou navázalo vystoupení vedoucích diskuzních fór z předešlého dne. Závěry z prvních dvou skupin zrcadily obecnost diskutovaných témat a nepřinesly žádný nový pohled na problém současné nízké přitažlivosti chemického vzdělávání pro mladou generaci či omezení úniku mozků z Evropy do USA. Zajímavý byl názor bývalého předsedy ACS prof. Pavlatha, že jednou z příčin odchodu graduovaných lidí do USA je strnulost kariérního postupu mladých vědců na evropských univerzitách. Německo se snaží řešit tento problém zaváděním pozice „junior profesor“. V diskuzní skupině o restrukturalizaci FECS byl zajímavým návrhem na přesídlení administrativy FECS do budovy CEFIC v Bruselu a přeměny Federace v neziskovou organizaci. K profilu evropského bakalaře v oboru chemie vystoupil prof. Whewell, který podrobně informoval shromáždění o práci ECTN (ČSCH zastupuje v ECTN Pavel Drašar). V usnesení byla vyjádřena plná podpora FECS všem aktivitám ECTN směřujícím k vypracování evropského CV bakalaře chemických oborů. Posledním bodem bylo přijetí pěti nových členů FESC. Jednalo se o odborné společnosti, které byly registrovány v Evropské radě pro chemii (ECCC). V příštím roce se bude zasedání generálního shromáždění FECS v Bukurešti a organizací byla pověřena Rumunská chemická společnost.

Závěrem lze výsledky jednání shrnout do tří bodů. (i) Příprava 1. Evropské chemické konference se stane první praktickou zkouškou, zda lze v Evropě úspěšně organizovat kongresy podobné národním sjezdům ACS. (ii) Vytváření a využívání registru evropských chemiků evropskou chemickou komunitou. (iii) Transformace FECS ve funkční evropskou organizaci.

Materiály ze zasedání jsou k dispozici na sekretariátu ČSCH, Novotného lávka 5, Praha 1.

Vilím Šimánek

Evropský koutek – European Column

Practical Work Experience in Chemistry

A LEONARDO Project needs your co-operation

„The chemistry graduate destined for employment but with no experience of it. Does it make sense?“ The question in Dr. Ray Wallace' article published in CHEMISTRY EDUCATION: RESEARCH AND PRACTICE IN EUROPE 2000, Volume 1, No. 1, pp. 169-174 requires an urgent reply.

We clearly answer with „NO“! On the contrary, we want to foster such forms of studies and vocational training that answer the needs of employers. This is why we created the network FACE - Forum for Alternating Chemical Education, a LEONARDO DA VINCI transnational network project.

Now we are making FACE the website that brings employers, learners and educators in the sector of chemistry and related fields together. Please browse through www.face.net.tc and look into the database of courses, into the country reports and other related documents. You will find links to the relevant players in our sector.

What will be the result of the project until the end of 2004? The partnership will have acted as an expert filter to select approaches to alternating chemical education that use innovative contents, forms of organisation and credit documentation. These can serve as landmarks („beacons“) for orientation on our way to European (minimum) standards for training chemists. Good practice examples will be the humus on these grounds. Theulti-

mate aim of such European standards is not uniformity, but a high acceptance, feasibility and transparency of the complete chemical sector, the social partners, educational institutions, the employers etc.

As an outcome of FACE and its set tasks after the end of the project period, we will identify general trends and specific proposals for alternating chemical education. These proposals shall be helpful for developing alternating study and training forms in Europe, for locating the ever changing needs of the sector and for adapting to the Bologna and other EU policies. All these suggestions will be based on experts' opinions and good experience/good practice. We set it as a task not only to identify (rigid) structures and (perishable) contents but also competencies required from the learners. Additionally we document different accepted, feasible, viable and transparent approaches to teaching the subject whose experience is valuable and tested.

Innovative or tried and tested good practice can be transferred between countries and levels and shall by no means be extinguished in the process of shaping a European educational landscape - this process needs such examples.

Dear colleagues in the Czech Chemical Society - we would appreciate your feedback and your help in disseminating our results to people who might have an interest in chemical education.

Yours FACE team

Leo Gros and Walter Zeller

Osobní zprávy

Jubileum paní doc. RNDr. Daniely Walterové, CSc.

Olomoucká pobočka České společnosti chemické a Ústav lékařské chemie a biochemie společně uspořádaly 19. listopadu 2003 na Teoretických ústavech Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci přednáškové odpoledne k příležitosti životního jubilea paní Daniely Walterové. Jednání zahájil předseda ČSCH prof. Vilém Simánek a předal jubilantce cenu Vojtěcha Šafaříka, která ji byla udělena za její dlouholetou práci pro Českou společnost chemickou. Dalším programem byly dvě přednášky. První proslovila prof. RNDr. Eva Táborská, CSc. (Lékařská fakulta, Masarykova Univerzita, Brno) na téma: „Současná role a budoucnost alkaloidů v medicíně“ a druhou RNDr. Lenka Luhová, PhD. (Přírodnědecká fakulta, Univerzita Palackého, Olomouc) na téma: „Studium vlastností, lokalizace a fyziologické funkce enzymů podílejících se na odbourávání polyaminů v rostlinách“. Lidsky krásným ukončením byl závěr, kdy účastníci, kterými byli pracovníci a studenti všech chemických oborů Univerzity Palackého, spolupracovníci paní docentky a její přátelé, svými gratulacemi vyjádřili hlubokou úctu k její osobě. Docentka Walterová pracuje na Ústavu lékařské chemie a biochemie od roku 1962. Svoji vědeckou kariéru začala pod vedením prof. Františka Šantavého, prvního přednosti ústavu a byla jeho úspěšnou žákyní. Její první vědecké práce se týkaly izolace,

identifikace a fyzikálně-chemické charakterizace nových isochinolinových alkaloidů z vlčího máku (*Papaver rhoeas*) a dalších rostlin rodu *Papaver* (*Papaveraceae*). Později se začala zabývat studiem biotransformací isochinolinových alkaloidů živočišnými jaterními systémy a jejich interakcemi s enzymy. Zavedla metodiku testování xenobiotik na suspenzích a primárních kulturách buněk izolovaných z živočišných tkání. V poslední době se zaměřuje na studium antioxidační a cytoprotektivní aktivity fenolových látek z ostrostestře mariánského a černohlávku obecného a jejich ochranného účinku vůči buněčnému poškození oxidačním stresem a ultrafialovým zářením. Výsledky její výzkumné práce jsou předmětem 55 původních vědeckých prací, 8 přehledných článků a 4 patentů. Významná je rovněž pedagogická činnost paní docentky. Přednáší biochemii pro studenty Lékařské fakulty a je vyhledávanou školitelkou v oboru lékařské chemie a vedoucí diplomových prací. Je spoluautorkou 5 učebních textů z biochemie pro studenty všeobecného lékařství. Paní Daniela Walterová je členkou hlavního výboru České společnosti pro biochemii a molekulární biologii (ČSBMB) a místopředsedkyní Českého komitétu pro chemii, dlouholetou členkou České společnosti chemické (ČSCH). Pracovala po dvě volební období ve výboru olomoucké pobočky ČSCH. Byla redaktorkou pěti čísel Chemických listů, která byla věnována sjezdům ČSCH, ČSBMB a BIOTRANS 2003. V roce 1998 jí bylo uděleno nejvyšší ocenění ČSCH „Hanušova medaile“.

Přejeme naši milé kolegyni do dalších let hodně zdraví, svěžího ducha a stálou radost z vědecké i pedagogické práce.

Svatava Dvořáčková

Prof. Ing. Dr. Ivan Ernest zemřel

Zpráva, která přišla na Ústav organické chemie, byla překvapivá a smutná. Oznamovala, že 21. 10. 2003 zemřel v Reinachu u Basileje bývalý učitel Katedry organické chemie VŠCHT prof. Ing. Dr. Ivan Ernest.

Hlavní mezníky života pana profesora byly vzpomenuty u příležitosti jeho 70. narozenin (Chem. Listy 86, 681 (1992)). Narodil se v Praze 22.9.1922, maturoval na reálném gymnasiu na Smíchově (1941). Absolvoval abiturnentský chemický kurz na pražské Průmyslové škole a poté nastoupil na místo chemika do vysočanských organických laboratoří Spolku pro chemickou a hutní výrobu, kde pracoval až do konce války pod vedením tehdejšího docenta Rudolfa Lukeše. Ten se mu stal učitelem a vzorem, jak napsal ve svém příspěvku ke 100. výročí narození profesora Lukeše (Chem. Listy 91, 310 (1997)). Považoval za své štěstí, že mohl pracovat s ním nebo v jeho blízkosti po dlouhou řadu velkolepých let. V letech 1945–1947 vystudoval na Fakultě chemicko-technologického inženýrství ČVUT a rok nato (1948) obhájil svoji doktorskou dizertaci na Katedře organické chemie u profesora Lukeše. Stal se asistentem a poté docentem (1953). V roce 1958 vyvrcholily na škole surové politické čistky, při nichž musela škola opustit řada schopných, pracovitých a slušných lidí. Z Katedry organické chemie byl mezi nimi docent Ernest spolu s dalšími pěti kolegy (Chem. Listy 93, 82 (1999)).

Našel zaměstnání ve VÚFB v Praze a pracoval ve skupině Ing. Dr. Miroslava Protivy, DrSc. až do roku 1966. Ten, v souvislosti se syntézou reserpina a jeho derivátů, vzpomíná na jeho odborné kvality v článku, v němž vypráví o našem farmaceutickém průmyslu (Chem. Listy 92, 32 (1998)). Vysoce hodnotí znalosti a odborné schopnosti docenta Ernesta, jakož i jeho originální přístup k řešení konkrétních syntetických problémů. Ale ani na tomto pracovišti nezapřel své učitelské geny. Organizoval kolokvia, výukové kurzy a přednášel na nich. Proto mu na pracovišti říkali „doco“ a pro jeho vybrané chování vůči všem a vůči ženám zejména, byl nazýván rovněž „růžovým kavalírem“.

Docent Ernest se angažuje v Československé společnosti chemické jako její tajemník (1958–1960), předseda její pražské pobočky (1961–1965), zakládá pořádání každoročních chemicko-farmaceutických konferencí v domě vědeckých pracovníků v Liblicích. V roce 1966 odjíždí na studijní pobyt k profesoru Woodwardovi na Institute of Organic Chemistry, Harvard University, Cambridge, USA. V době, kdy se měl vracet, byla naše země již obsazena „sprátelebnými“ armádami. Jeho žádost o prodloužení pobytu v USA nebylo vyhověno a tak emigroval. Vrátil se s rodinou do Švýcarska a na nově zřízeném „Woodward Research Institute“ v Basileji působil ve funkci „Wissenschaftlicher Expert“ a jako člen direktorium (1968–1979). Umrtím profesora Woodwarda ústav zanikl a profesor Ernest přešel do farmaceutického oddělení fy Ciba-Geigy. V roce 1980 získal švýcarské státní občanství a v roce 1987 byl penzionován. Nadále spolupracoval s Ústavem organické chemie University v Basileji na výzkumu nových typů polypeptidů až do roku 1995.

Okrh kolegů profesora Ernesta z doby jeho působení na Katedře organické chemie se nezadržitelně zužuje a i jeho poslední žáci dospěli do penzijního věku. Sám jsem docenta

Ernesta jako pedagoga už nezažil. V roce 1958 jsme se na škole míjeli. On odcházel a já přicházel do druhého ročníku absolvovat organickou chemii. Ze vzpomínek jeho současníků a žáků vím, že byl považován za korunního prince na post vedoucího katedry. Vzbuzoval respekt nejen svojí vysokou vzpřímenou postavou, odbornými znalostmi, přehledem, zaujetostí pro oboř a pracovitostí, ale také slušností, korektností, moudrostí, skromností a noblesou. Byl mimořádně nadaným pedagogem, a proto se s nuceným odchodem z fakulty nikdy zcela nesmířil a nevyrovnal.

Ještě jako pedagog na katedře vydal knihu Organická chemie v úlohách, nejprve v roce 1952 v Přírodovědeckém nakladatelství a posléze v roce 1958 v SNTL. Jeho knížky Organická chemie (SNTL, 1960, 2. vydání 1964) a Reakční mechanismy v organické chemii (SNTL, 1964) motivovaly nemalý počet středoškoláků pro další studium chemie. Je spoluautorem IV. a VIII. svazku Preparativních reakcí v organické chemii nazvaných Alkylace. Funkční přeměny aldehydů, ketonů a karbonových kyselin (SNTL, 1959) a Molekulární přesmyky (SNTL, 1964). V emigraci pak vydává v nakladatelství Springer-Verlag (1972) učebnici Bindung, Struktur und Reaktionsmechanismen in der Organischen Chemie spolu s Organische Reaktionsmechanismen – Probleme und Lösungen.

Svoji vědeckou dráhu začíná Ing. Ernest už v roce 1948 doktorskou dizertační prací „O některých derivátech chinuklidinu“. Jakoby chtěl nezávisle podpořit myšlenku Justa von Liebiga že „...žádná věda není ve své vnitřní podstatě bližší básnictví než právě chemie...., převedl do veršů i teze své dizertační práce a nazval je „Příprava některých derivátů chinuklidinu“. Upozornil na ně Ing. Zdenek Veselý, CSc., bývalý Ernestův asistent z doby jejich společného působení na „Lukešově“ ústavu. Po téměř detektivním pátrání se podařilo tyto téměř zapomenuté a ztracené verše objevit ve sbírce chemických kuriozit u prof. RNDr. Jaroslava Staňka, CSc. a po padesáti letech je publikovat (Chem. Listy 94, 73 (2000)).

Z doby jeho působení na VÚFB se traduje událost, podle které byl docent Ernest na návštěvě v sousední laboratoři docenta Hudlického. Ten jej náhle upozornil na požár v bytě protějšího domu. Pan docent se okamžitě otočil a odběhl s poznámkou, že se jedná o požár v jeho laboratoři, který se v tom okně jenom odráží.

Výsledky své vědecké činnosti, zejména z oboru syntézy přírodních látek, publikoval v mnoha sděleních, v patentech a na mnoha konferencích. Syntéza thiazolidinového skeletu – penemu, který je součástí penicilinových antibiotik (J. Amer. Chem. Soc. 101, 6301 (1979) vešla do učebnic organické syntézy.

Zval jsem profesora Ernesta k návštěvě našeho ústavu jak u příležitosti 100. výročí narození profesora Lukeše, tak i k návštěvě každoročních „Lukešových Krhanic“. Pokaždé vyjádřil potěšení, radost i naději na setkání. Byly to však zdravotní problémy, které mu účast znemožňovaly. O to více překvapil, když se po řadě úspěšných operací a rekonevalencí ozval jednoho odpoledne po telefonu z Prahy a projevil přání podívat se na nás ústav. Bylo to hezké odpoledne, pan profesor se zajímal o výzkum, vybavení laboratoří, studijní program našeho zaměření a vzpomíval na dobu Lukešovy éry.

Upřímnou radost projevil nad zaslanými Wichterlovými „Vzpomínkami“, nad Schätzovou „Historií výuky chemie“ a zejména pak nad videozáznamem, který zhotovil Ing. Jan Mašát, CSc. u příležitosti oslav Lukešových stých narozenin a který

profesor Ernest komentoval: „Teď byl důstojně a přesvědčivě vyrován dluh, který mu byla škola a česká veřejnost povinována.“

Profesor Ernest dosáhl vysokého odborného i společenského postavení převážně v zahraničí. V roce 1992 byl na naší škole jmenován profesorem organické chemie, byla mu udělena

medaile Emila Votočka i čestné členství v ČSCH. Pozdě, ale přece. Smutek a trpký pocit však zůstávají.

Profesor Ivan Ernest bude žít nadále už jen ve svých pracích, učebnicích, ve vzpomínkách svých spolupracovníků, žáků, přátel a nakonec a v neposlední řadě ve vzpomínkách členů své rodiny.

Čest Vaši památku, pane profesore.

František Liška

Zákony, které ovlivní život chemiků

Upozornění na zákonné opatření si nedělají sebemenší nárok na úplnost. Redakce uvítá upozornění na normy, které se v této rubrice měly objevit.

Nové předpisy ve sbírce (č.):

449 Vyhláška, kterou se pro účely poskytování cestovních náhrad stanoví výše sazeb stravného, výše sazeb základních náhrad za používání silničních motorových vozidel a výše průměrných cen pohonných hmot

443 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 186/1996 Sb., kterou se stanoví podrobnosti barvení a značkování některých uhlovodíkových paliv a maziv, ve znění vyhlášky č. 348/2000 Sb.

442 Zákon, kterým se mění zákon č. 136/1994 Sb., o barvení a značkování některých uhlovodíkových paliv a maziv a o opatřeních s tím souvisejících, o doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a o změně zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 95/1996 Sb. a zákona č. 304/2000 Sb.

441 Zákon o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, předsedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách)

440 Zákon o nakládání se surovými diamanty, o podmínkách jejich dovozu, vývozu a tranzitu a o změně některých zákonů

439 Zákon, kterým se mění zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

435 Vyhláška o základních sazbách stravného v cizí měně pro rok 2004

432 Vyhláška, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli

419 Sdělení Ministerstva zdravotnictví o vydání osvědčení o přírodních léčivých zdrojích a zdrojích přírodních minerálních vod a o zrušení osvědčení přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod

417 Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 351/2002 Sb., kterým se stanoví závazné emisní stropy pro některé látky znečišťující ovzduší a způsob přípravy a provádění emisních inventur a emisních projekcí

416 Nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 358/2001 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na

výbušniny pro civilní použití při jejich uvádění na trh

393 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 18/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění vyhlášky č. 97/1982 Sb., vyhlášky č. 551/1990 Sb., nařízení vlády č. 352/2000 Sb. a vyhlášky č. 118/2003 Sb.

392 Vyhláška o bezpečnosti provozu technických zařízení a o požadavcích na vyhrazená technická zařízení tlaková, zdvihací a plynová při hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem

386 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 141/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobu, skladování a zpracování lihu, ve znění pozdějších předpisů

368 Nařízení vlády o integrovaném registru znečišťování

363 Vyhláška, kterou se provádí puncovní zákon

356 Zákon o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů

355 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 89/2002 Sb., o ochraně proti zavlkání škodlivých organismů při dovozu, průvozu a vývozu rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů a proti jejich rozšířování na území České republiky a o soustavné rostlinolékařské kontrole

344 Vyhláška, kterou se stanoví požadavky na tabákové výrobky

343 Vyhláška, kterou se vydává seznam rostlin využívaných pro farmaceutické a terapeutické účely

318 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 54/2002 Sb., kterou se stanoví zdravotní požadavky na identitu a čistotu přídatných láték

317 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 83/2002 Sb., kterou se stanoví seznam právnických a fyzických osob s uvedením jejich pracovišť, pro jejichž činnost se nevyžaduje povolení k zacházení s návykovými látkami, přípravky je obsahujícími a prekursory

302 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 473/2000 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o registraci, jejich změnách, prodloužení, určování způsobu výdeje léčivého přípravku, o způsobu oznamování a vyhodnocování nežádoucích účinků léčivého přípravku a způsob a rozsah oznámení o použití neregistrovaného léčivého přípravku

301 Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 472/2000 Sb., kterou se stanoví správná klinická praxe a bližší podmínky klinického hodnocení léčiv

298 Vyhláška o národních referenčních laboratořích a referenčních laboratořích

291 Vyhláška o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být

škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech
 290 Vyhláška o veterinárních přípravcích a veterinárních technických prostředcích
 277 Zákon, kterým se mění zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon

o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění zákona č. 146/2002 Sb., zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů

Střípky a klípky o světových chemicích

Sto let od narození velkého „alchymisty“ dvacátého století irského fyzika E. T. S. Waltona

Génius slovutného anglického fyzikálního chemika a jednoho z prvních nositelů Nobelovy ceny lorda Ernesta Rutherforda of Nelson triumfoval nejen první uměle vyvolanou jadernou reakcí, ale poněkud v pozadí rovněž založením slavné školy fyziků, kteří pokračovali v jeho výzkumech. Jedním z Rutherfordových žáků byl také irský jaderný fyzik Walton. Přišel do proslavené Cavendishovy laboratoře v době, kdy se zde vášnivě pracovalo na umělých proměnách chemických prvků, kdy se hledaly nové zdroje „střel“, kterými by bylo možno „rozbít“ atomová jádra. Tato „alchymistická“ vášeň počátku dvacátého století se zmocnila i jeho, a to určilo Waltonovu další celoživotní vědeckou dráhu.

Narodil se před sto lety 6. října 1903 v Dungarvanu v rodině faráře metodistické církve. Již na střední škole mimořádně vynikal v matematice, vzdělával se na Trinity College v Dublinu a pro velmi dobrý prospěch v přírodních vědách se dostal na další studium do proslulé Cavendishovy laboratoře v Cambridgi. Mimo jiné se zde také seznámil se sirem Johnem Douglasem Cockcroftem (1887–1967), pozdějším ředitelem Britského ústavu pro výzkum jaderné energie. Sám se stal profesorem experimentální fyziky na univerzitě v Dublinu, kde působil prakticky po celý svůj dlouhý život. Zemřel v Belfastu v roce 1995.

Velkou část své vědecké práce věnoval experimentálním pokusům, které byly zaměřeny na urychlování elementárních častic. Zpočátku se zabýval nepřímými metodami získávání rychlých častic pomocí lineárního urychlovače s napětím až

750 kV. V dalším období pak již spolupracoval s J. D. Cockcroftem na principiálně novém typu urychlovače. V letech 1930 až 1932 společně zkonstruovali v Cavendishově laboratoři kaskádový urychlovač, kterým urychlovali protony na energii 800 tisíc elektronvoltů tak, že mohly vniknout do jader lehkých prvků. Odstřelovali jádra lithia (správně předpokládali, že tam protony proniknou nejsnadněji) a podařilo se jim vyvolat jadernou reakci, jejímž výsledkem byla přeměna jádra lithia na dvě jádra helia. Byla to první jaderná reakce dosažená uměle urychlenými částicemi bez použití vzácných radioaktivních prvků. O dvacet let později získal profesor Walton společně se svým anglickým kolegou Cockcroftem v roce 1951 Nobelovu cenu za fyziku – „za pionýrské práce v oblasti transmutace atomových jader uměle urychlenými atomovými částicemi“.

Konstrukce Waltonova a Cockcroftova kaskádového urychlovače měla zásadní význam pro jadernou fyziku odhalením nových experimentálních možností. Nejen že ve svém zařízení vyráběli mimo jiné do té doby neznámá atomová jádra, ale otevřeli novou kapitolu v dějinách fyziky, jednak pokud jde o zásadní změnu fyzikálních přístrojů (vznikla celá řada gigantických moderních zařízení na urychlování častic, jejichž zásluhou se vzhled klasických fyzikálních laboratoří zásadně změnil), jednak co se týče vztahu fyziky k vývoji průmyslu.

Takže shrnuto, Waltonova vědecká činnost, zejména rozpracování nových metod urychlování různých základních častic s cílem vyvolat umělé jaderné reakce a proměny chemických prvků, měla zásadní význam pro další rozvoj jaderné chemie a fyziky ve druhé polovině minulého století.

Bohumil Tesařík

Zajímavosti ze světa vědy a techniky

Ohlédnutí za veletrhem CHEMTEC PRAHA 2003

Začátkem října byl na pražském výstavišti v Holešovicích zahájen náměstkem ministra průmyslu a obchodu Ing. Karlem Srbou 10. ročník mezinárodního veletrhu CHEMTEC PRAHA za účasti předních představitelů chemického průmyslu. Tradičně široké spektrum českých firem zastupující přední světové výrobce představovaly firmy z oblasti laboratorní techniky a analytiky. Celkem se veletrhu zúčastnilo 96 vystavovatelů z 10 zemí světa, kteří reprezentovali 184 firmy.

Veletrh navštívila delegace německých odborníků vedená ministerským předsedou Sasko-Anhaltska prof. Dr. Boehmerem. Jedním z témat jednání s vrcholovými manažery chemického průmyslu byla výměna zkušeností o postupu restrukturalizace tohoto odvětví.

Velkému zájmu návštěvníků se těšil odborný doprovodný program, který potvrdil cíl organizátora i garanta seminářů – Svaz chemického průmyslu – při výběru obsahové náplně odborných seminářů. Hlavním cílem bylo přispět k přípravě

chemického průmyslu, na území České republiky, na vstup do Evropské unie.

Každoročně jsou v rámci veletrhu předávána Svatem chemického průmyslu osvědčení o propůjčení práva užívat logo Responsible Care. Svat chemického průmyslu ČR se jako člen evropské rady chemického průmyslu CEFIC zúčastňuje celosvětového programu ekologizačních opatření Responsible Care - Odpovědného podnikání v chemii. Právo užívat logo Responsible Care je podmíněno plněním tohoto programu, a je udělováno na dva roky s možností výsledky znova obhájit. Osvědčení bylo předáno společnostem: Colorlak a.s., Farmak a.s., Kemifloc a.s., Koramo a.s., Linde - Technoplyn a.s., Paramo a.s., Pliva - Lachema a.s., Spolana a.s., Unipetrol a.s., Arnaud Česká spol. s r.o., Brenntag spol. s r.o., Norco spol. s r.o.

Součástí veletrhu byla soutěž o nejlepší exponát Zlatý Chemtec. Odborná hodnotitelská komise za předsednictví prof. Ing. Jiřího Haniky, DrSc. z Vysoké školy chemicko technologické udělila ocenění bez udání pořadí těmto exponátům:

CADDY – robotický manipulátor vzorkových destiček pro DNA – analyzátor MegaBACE, vystavovatel: Watrex Praha, spol. s r. o., výrobce: Watrex Praha, spol. s r. o.

REFLEXNÍ ODĚV PRO HASIČE TOK-200-25-II/T – oděv vyrobený ze skelného vlákna, pokovený, umožňující práci

v prostředí do 200 °C a v ohni do 30 sekund, vystavovatel: Chemicko-technologické naučné centrum v Moskvě, výrobce: NIIEMI Moskva.

Termín konání veletrhu v roce 2004 je od 6. do 8. října v Průmyslovém paláci na pražském Výstavišti.

Radka Krombholzová

Technické zajímavosti a služby

Obsah této rubriky může naplňovat charakter sdělení vymezeného Kodexem reklamy (Rada pro reklamu, březen 1997) označeného jako INZERÁT-REKLAMA ve smyslu Zákona o regulaci reklamy a doplnění Zák. 468/91 Sb. (Sb. 40/95). Zájemci o publikování technických novinek jsou vítáni, atž již to budou odborníci, kteří ze své praxe něco chtějí pochválit, nebo firmy, které se chtějí pochlubit.

Pokud není k dispozici ve Vašem výtisku CHL odpovědní pohlednice, použijte prosím korespondenční lístek nebo pošlete E-mail na adresu csch@csch.cz.

Design Science licencoval MathPlayer Microsoftu

Společnost Design Science podepsala licenční ujednání s firmou Microsoft o poskytnutí programu MathPlayer™ uživatelům MSN. MathPlayer zobrazuje MathML-orientované matematické formule v rámci webových browserů Microsoft, jako např. Internet Explorer a MSN klient. MathML je XML orientovaný standard pro kódování matematických zápisů vyvinutý konsorcem World Wide Web Consortium (W3C) a podporovaný většinou webových browserů.

Na rozdíl od čistě „grafického znázornění“ matematických výrazů jako GIF či PDF soubory je pomocí MathML zachován matematický smysl a význam, což umožňuje uživateli interakční přístup, prohledávání apod. „MathML má obrovský potenciál pro zdokonalování webových stran s matematickým a přírodo-vědným obsahem“, říká Dr. Robert Miner, ředitel oddělení nových produktů firmy Design Science. „V současnosti provádime výzkum možností prohledávání matematických souborů a dále zkoumáme možnost strojového hlasitého čtení matematických výrazů tak, abychom mohli k programu MathPlayer přidat pomůcky pro uživatele s poruchami zraku. Takový nástroj zatím není k dispozici. Věřím, že MathML je schopno tento stav změnit.“

MathPlayer obsahuje ovládání na pravém tlačítku myši umožňující uživateli kopírovat matematické výrazy z webových stran přímo do programu s MathML spolupracujícího, jako například grafy a výpočty, ale i do nástrojů HTML a XML. MathPlayer umožňuje kopírovat do systémového clipboardu, přetahování z okna do okna a samozřejmě otevírat matematické objekty v MathML-programech firmy Design Science, jako jsou MathType a WebEQ.

Nejenom, že je MathPlayer distribuován v produktech Microsoft, je samostatně k dispozici na stránkách Design Science. MathPlayer je k dispozici i jako produkt pro distribuování třetí stranou pro podporu MathML obsahu informací na sítích, počítačových médiích a CD-ROM.

Design Science, Inc. byla založena r. 1986 a sídlí v Long Beach, California. Design Science vyvíjí software používaný učiteli, vědci a profesionálními sazeči a vydavateli. Nejznámější produkty firmy jsou MathType, Equation Editor v Microsoft Of-

fice, WebEQ, MathFlow, MathPlayer a TeXaide. Pro další informace navštivte <http://www.dessci.com>.

#010401

Deset nejprodávanějších programů

K nejpoužívanějším programům v naší zemi patří logicky součástí Microsoft Office a populární šestsetdvojky, dnes zdarma distribuované Suite602. Jsou však programy, které potřebuje odborník, přírodovědec na zacházení s daty, se kterými denně pracuje a zdá se výhodné, když takové programy spolupracují bez problémů (přenos dat, schémat, obrazů bez ztráty významových hodnot) s „kancelářskými“ obslužnými programy, tj. alespoň textovým editorem, tabulkovým editorem a databázovým programem. Některé programy této skupiny jsou distribuovány (někdy jen pro akademickou sféru) zdarma a jiné za peníze, což bývá obvyklé, zejména u programů kvalitních.

Existují však i „prvoligové“ programy, které jsou skutečně a bezpodmínečně zdarma a pracují bez omezení; jmenujme například:

Adobe Reader – program pro práci se soubory bezpapírové dokumentace typu PDF,

ACD/Labs ChemSketch – program pro práci s chemickými vzorcí a strukturami, který lze dokonce získat zdarma i v celoškolních licencích.

Existují programy s omezenou funkcí, demonstrační a časově omezené verze, které však již ze své podstaty nesplňují požadavek úplné funkčnosti a pak, jak již bylo řečeno, programy „za peníze“. I zde však existuje určitá rozporuplnost v poměru cena/výkon, kterou lze vyhodnotit snad jen tak, že zjistíme které programy jsou odborníci opravdu ochotni kupovat a často i za nemalé peníze. Vymenujeme deset takových programů z oblasti pokrytí přírodních věd a chemie, jež ilustrují „špičku ledovce“ v oblasti zájmu u nás (abecední pořadí):

ACD/Labs EduPack, čtyři soubory programů pro učitele zahrnující čtyři příbuzné soubory: Educator Pack I – pro fyzikální chemii a chemickou nomenklaturu (IUPAC a CAS), Educator Pack II – předpověď NMR spekter, Educator Pack III – pro základy chromatografie a Educator Pack IV – pro zpracování NMR signálu a předpověď NMR spekter.

ACD/Labs NMR-DB, databáze obsahující cca 150 tisíc H-NMR a podobné množství C-NMR spekter.

Bibliografické programy ISI ResearchSoft *EndNote®*, *ProCite®* a *Reference Manager®* pro práci s literárními údaji a spolupráci s časopiseckými a knihovními databázemi.

CambridgeSoftware *ChemOffice* a jeho součásti (editor chemických struktur CS *ChemDraw*, otevřená chemická databáze CS *ChemFinder*, program na práci s trojrozměrnými strukturami molekul CS *Chem3D*, laboratorní deník CS *E-lab Notebook* a řada encyklopédí a souborů dat jako *Merck Index*, *MSDS*, *ACX* aj.).

Gaussian 03 a *GausView 03* nejpopulárnější programy pro výpočetní a kvantovou chemii pro platformy UNIX, Windows, ale i Linux a další, umožňující v dnešní verzi m.j. i výpočet interakčních konstant protonových NMR spekter aj.

DesignScience *MathType* pro práci s matematickými výrazy a jejich publikování.

Hypercube *Hyperchem*, program pro výpočetní a kvantovou chemii.

Chikrii Softlab *Word2TeX* a *TeX2Word*, programy, které v prostředí Microsoft Word konvertují dokumenty mezi formáty LaTeX a Word.

OriginLab *Origin* a *OriginPro* pro zpracování číselných dat a jejich grafické znázornění.

Wavefunction *Spartan*, program pro výpočetní a kvantovou chemii.

#010402

Aprílový klub

Moderní chemie

iDnes, 6. 1. 2004 v rubrice Téma dnes - strana 3 „Solit, nebo ne? Toť otázka“ přinesl pozoruhodnou novinku, cituji: „Nejmodernější látkou pro zimní údržbu silnic je speciální sloučenina chloridu vápenatého, takzvaná močovina.“

Jan Staněk

Redakce se domnívá, že žádný orgán Ministerstva zdravotnictví nemohl takový výpotek schválit. Zadruhé však doporučuje zvážit doporučení používat pastu Biofer i místo Viagry, protože zejména „zlepšuje průtočnost cévek i mikrocévek a tím přispívá k prokrvení a zpevnění“. V kombinovaném použití se pak výtečně uplatní i při orálním sexu. pad

Ekokoule

Firma OTTO ve svém katalogu z října 2003 nabízí hospodyňkám praktické Ekokoule: „magnetická koule, která se v práci pokládá do prádla a v myčce nádobí do horního koše pro nádobí. Ve vodě, která protéká přes kouli magnet rozdrtí vápnovou a tím zamezuje vzniku vodního kamene a snižuje tvrdost vody.“ Pokrok, jak je vidět nelze zastavit a lidskou hloupost také ne.

Látková rezonanční interakce

Ministerstvo zdravotnictví schválilo údajně pod číslem jednacím HEM-3623-12.7.99/2580 (údaj z prospektu) firmě Biofer e.K. z Mnichova zubní pastu Biofer. O ní firma píše (zřejmě český distributor, fa Wellmep) v příbalovém letáku toto: „Zdá se, že už je to zde. Budeme si muset zvykat na skutečné novinky. Jednou z nich je objev „látkové rezonanční interakce“, původce dlouhodobého vlivu kyslíku, která je základním principem účinku pasty Biofer i Assh vasa. Žijeme ve věku informačních technologií. Analogicky jako u homeopatických léků se u zubní pasty Biofer dosahuje potřebných účinků nehmotnou substancí - informací. Tu ovšem nezměříme, ani nezvážíme. Přesto, že se projevuje nechemicky, zlepšuje průtočnost cévek i mikrocévek a tím přispívá k prokrvení a zpevnění dásní. Je to tak: Biofer vedle mechanického účinku dlouhodobě desinfikuje ústní dutinu, jenže tak činí specificky a bez použití chemie. A to je na této pastě nové.“

Kouzelné kameny

V novinách „Praha 10“ (ročník 13, číslo 22 z 24. 11. 2003), se v rubrice inzerce dočteme:

Solná lampa ... „Zahřátím soli při svícení dochází k uvolňování záporných iontů do vzduchu a snižuje se tak negativní působení kladných iontů vydávaných elektronickými přístroji, mobilními telefony, cigaretovým kourem atd. Ty mohou být příčinou podrážděnosti, špatného soustředění, deprese atd.“ (Veškeré objednávky vyřizuje firma Cordiant, s.r.o.). Tak podívejme se, za všechno vlastně mohou ty mršky kationty.

V nedělním Blesku (ročník 11, číslo 46 z 16. 11. 2003) na str. 28 v článku Léčivá moc drahých kamenů stojí (autorka Věra Keilová zpovídala odbornici na minerály Květu Rengerovou):

„Vždy by se měly používat drahokamy nejlepší kvality. Čím jsou čistší a jejich struktura jasnější, tím čistší jsou energie, které vyzařují a které pak v člověku oživují. Polodrahokamy a drahokamy můžeme k léčení použít, až když jsou energeticky čisté. K tomu stačí podržet je asi dvě minuty pod tekoucí vodou. V přírodě můžeme kameny na pár hodin položit na dno potůčku - princip je stejný. Jinou možností je dát na noc do skleničky s vodou a špetkou mořské soli. Vodu pak vylijeme. Po očištění se doporučuje kameny nabít tím, že je na několik hodin vystavíme nepřímému slunečnímu světlu.“

Kolegové, neváte jak vyčistit zasviněné struktury Vašich krystalů? Vyplachujte je na sluníčku se špetkou mořské soli.

Bohumil Kratochvíl

Akce v ČR a v zahraničí

rubriku kompileuje Lukáš Drašar, drasar@centrum.cz

Rubrika nabyla takového rozsahu, že ji není možno publikovat v klasické tištěné podobě. Je k dispozici na webu na URL

<http://www.konference.wz.cz>. Pokud má některý čtenář potíže s vyhledáváním na webu, může se o pomoc obrátit na sekretariát.

Odborná setkání

Redakce časopisu Chemické listy i Bulletin se shodly na tom, že příliv rukopisů pro rubriku Odborná setkání převyšuje kvantitou publikační možnosti časopisu a zavedly proto pravidla pro přednostní zveřejnění rukopisů. V nejbližším možném termínu bude zveřejněn rukopis, který redakce obdrží dva měsíce před plánovaným vydáním čísla (t.r. např. č. 1 20. ledna, č. 2 20. února atd.), jenž u oznámení akcí budoucích nepřekročí 1/2 rukopisné stránky 30 × 60 (tj. cca 900 znaků) a u hodnocení dvojnásobek (1 strana 30 × 60, 1800 znaků). Rukopisy nesplňující toto pravidlo budou „v záloze“ bez ohledu na termín akce. Výjimky jsou možné pouze po dohodě s redakcí. Redakce uvítá jakýkoliv příspěvek v tištěné podobě a na disketě.

WORKSHOP 2004

České vysoké učení technické (ČVUT) v Praze pořádá odborný seminář WORKSHOP 2004, kde se formou posteru představí výsledky výzkumné činnosti v širokém spektru technických oborů. Zájemci z praxe zde mohou získat nejnovější informace a navázat přímé kontakty. Bližší informace včetně termínu konání na <http://workshop.cvut.cz>.

Příp. dotazy týkající se workshopu samotného směřujte prosím na Ing. Jana Šístku (Odbor pro vědu a výzkum Rektorátu ČVUT), e-mail: sistekj@vc.cvut.cz, tel.: 22435 5226.

Milan Svoboda

AQUATHERM 2004

Ve dnech 27.–30. 1. 2004 se koná ve Vídni Aquatherm 2004. Veletrh bude zahajovat veletržní sezónu 2004, a to premiérově ve zcela nových špičkových prostorách, s celkovou výstavní plochou téměř 70 000 m², třistapadesáti metry promenád a kongresovým centrem pro 25 000 účastníků. Nomenklatura veletrhu je: elektronické zpracování dat v domácí technice, náhradní zdroje energie (biomasa, Photovoltaik, Pellets, solární, tepelné pumpy, Facility Management, tepelná technika, průmyslové armatury, instalacní technologie a potřeby, komunální technologie, větrací, klimatizační a chladící technologie, měřící a řídící technika, pumpy, roury (trubky), rurové systémy a příslušenství, sanita (armatury, sprchy, sprchové zástěny, vany, vybavení, keramika), sauna, bazén, komínky, odvětrávání, kámen, obklady, mramor, přípravný vody, vodní a odpadní technika, zařízení a vybavení dílen a náradí.

Nové výstaviště opět zviditelní Vídeň jako místo setkávání expertů ze střední a východní Evropy. Na Aquathermu 2004 se očekává mnoho odborníků z Maďarska, Slovenska, Chorvatska, Slovenska a samozřejmě také z České republiky. Odborníci z oboru gastronomie se postarají o tradičně vynikající pohoštění v restauracích a hotelích, pro účastníky veletrhu bude připraveno 4 500 parkovacích míst.

Reed Messe Wien organzuje dopravu a hotelové rezervace pro vystavovatele a návštěvníky. V průběhu veletrhu můžete využít přehlídkový večerní program ve Vídni. Společnost Schwarz & Partner, spol. s r.o., ve spolupráci s Reed Messe Wien, poskytuje 4 vstupenky na veletrh zdarma na základě VIP

pozvánky pro každou českou firmu. Další vstupenky jsou poskytovány s 50% slevou prostřednictvím speciálního bonu. Hospodářským komorám, asociacím, svazům, zájmovým sdružením a spolkům nabízí neomezené množství vstupenek pro členy zdarma. Tato nabídka platí pouze pro odborníky z České republiky. Bony můžete objednávat na této adrese:

Schwarz & Partner spol. s r.o., Na Poříčí 12, 110 00 Praha 1, Markéta Jeníková, Tel.: +420 224 872 042, Fax: +420 224 826 021, Mobil: +420 732 739 085, E-mail: jenikova@terminy.cz, www.terminy.cz. Pro získání slevy je třeba vyplnit zadní stranu bonu. Ten Vám bude na pokladně vídeňského výstaviště vyměněn za platnou vstupenkou.

V rámci kontaktního fóra pro střední a východní Evropu bude po celou dobu veletrhu k dispozici Středoevropský kontaktní servis s česky hovořícím asistentem, který Vám může pomoci například s uzavíráním kontraktů s vhodnými vystavovateli. Středoevropský kontaktní servis poskytne přehled vystavovatelů, kteří mají zájem o obchodní zastoupení v České republice, nebo v České republice hledají subdodavatele. Dále Vás bude informovat o rakouských sdruženích a svazech, které jsou zastoupeny na veletrhu, poskytne informace o odborném tisku v Rakousku, Maďarsku, Slovensku a dalších zemích a také informace o mezinárodních veletrzích ve východní Evropě.

Mimo standardní služby Reed Messe Wien nabízí naše společnost Schwarz&Partner spol. s r.o. další služby pro návštěvníky i vystavovatele.

Lenka Kotlárová

Chemstat 2004

Mezinárodní setkání chemometrů, chemiků a statistiků v České republice se bude konat v Pardubicích, 30. srpna až 2. září 2004. Místo konání konference: Kongresová budova Univerzity Pardubice.

Témata konference: Statistical Molecular Design. PCA/PCR/PCL/SIMCA. Regression, Calibration. Generalisation of Linear Models. Soft and Classical Modelling. Simulation. Stochastic Methods. Multivariate Analysis. Robust Methods. Classification. Clustering. Applied Multivariate Methods. Optimization. Genetic Algorithms. Analysis of Spectroscopy Data. Exploratory Analysis of Multivariate Data. Neural networks applications. Graphing and imaging. Spatial Variability. Industrial Quality Control, SPC, QI, QA. Quality assurance in laboratory. Validation, accreditation. Free Software. Teaching chemometry. Exhibition and Poster Section.

Pozvání plenární přednášející: (abecedně) Richard Brereton, University of Bristol, UK, Ewa Cukrowska, Wits University, Johannesburg, SA, Harald Martens, The Royal Veterinary and Agricultural University, Denmark, Michel TENENHAUS, HEC Paris, France, Johan Trygg, Umea University, Sweden, Vincenzo Esposito Vinzi, Università degli Studi di Napoli, Italy. Další informace najdete na www.trilobyte.cz/chemometrics či na telefonu 466 615 725, E-mail: kupka@trilobyte.cz.

Karel Kupka

Noví členové ČSCH

Adamec Jan, Mgr., studující FaF Univerzita Karlova Hradec Králové
Adamec Vladimír, Ing., CSc., Centrum dopravního výzkumu Brno
Altman Michal, Elektroporcelán Louny
Banáš Pavel, studující PřF Univerzita Palackého Olomouc
Bartošová Bibiana, Mgr., Univerzita Pardubice
Bartošová Eva, Ing., VŠCHT Praha
Benešová Lenka, studující VŠCHT Praha
Borská Lenka, MUDr., LF Univerzita Karlova Hradec Králové
Bradna Pavel, RNDr., CSc., Spofa-Dental, a.s. Praha
Braun Martin, Mgr., Revmatologický ústav Praha
Brlejová Zuzana, Mgr., PřF Masarykova Univerzita Brno
Břenková Lucie, studující VŠCHT Praha
Buřič Lubor, studující VŠCHT Praha
Černý Jiří, Ing., Univerzita Pardubice
Cervený Pavel, studující VŠCHT Praha
Damborský Jiří, Mgr., PhD., NCBR Masarykova univerzita Brno
Doulík Pavel, Paedr., PedF Univerzita J. E. Purkyně Ústí nad Labem
Fajt Vojtěch, Ing., VŠCHT Praha
Fáková Helena, Mgr., FaF Univerzita Karlova Hradec Králové
Fík Jaroslav, RNDr., Gymnázium Velké Meziříčí
Grabovský Marek, studující VŠCHT Praha
Halamíček Jiří, Ing., Technoservis MT, s.r.o., Veselí na Moravě
Handová Veronika, Ing., VÚV TG Masaryka Praha
Hloušková Petra, studující VŠCHT Praha
Hoffer Pavel, MUDr., OHS Zlín
Horáková Hana Ing., ÚIACH AV ČR Brno
Hrádel Martin, studující VŠCHT Praha
Hrdlička Jan, Ing., ZČU Plzeň
Hrobař Vlastimil, studující Střední zdravotnická škola Brno
Hrubanová Silvia, FaF VFU Brno
Hybelbauerová Simona, Mgr., PřF Univerzita Karlova Praha
Chromá Markéta Mgr., PřF Masarykova Univerzita Brno
Jablonská Lenka, Mgr., PřF Masarykova Univerzita Brno
Jeřábek Petr, studující PřF Masarykova univerzita Brno
Jestřebský Miroslav, Ing., Bělotín
Jiřoš Pavel, Mgr., ÚOCHB AV ČR Praha
Jun Daniel, Mgr., VLA Hradec Králové
Kalbáč Martin, Ing., ÚFCH J.H. AV ČR Praha
Keder Roman, Ing., Univerzita Pardubice
Klecán Ondřej, Ing., ZENTIVA-VÚFB,a.s. Praha
Klečáková Jana, Mgr., PhD., FaF Univerzita Karlova Hradec Králové
Klečka Milan, Mgr., ZČU Plzeň
Klimentová Jana, Mgr., FaF Univerzita Karlova Hradec Králové
Klobovská Radka, Ing., VŠCHT Praha
Kočí Kamila, Ing., VUT FCHT Brno
Koldovský Ludvík, Ing., důchodce Praha
Konečná Alena, studující VŠCHT Praha
Korhoňová Marcela, studující PřF Univerzita Palackého Olomouc
Kovářová Jitka, VŠCHT Praha
Kratochvíl Jan, Mgr., PřF Masarykova Univerzita Brno
Krpálková Marie, studující VŠCHT Praha

Kříštková Hana, studující VŠCHT Praha
Kubešová Ilona, RNDr., Rychvald
Kujanová Eva, studující VŠCHT Praha
Kyselá Jana, Ing., Chemopharma,a.s.
Löbl Jiří, Mgr., PřF Masarykova Univerzita Brno
Lašťovka Václav, studující VŠCHT Praha
Machara Aleš, studující VŠCHT Praha
Mašterová Miroslav, studující VŠCHT Praha
Matoušek Jiří, studující PřF Masarykova Univerzita Brno
Matuška Radek, studující Gymnázium Brno
Mézlová Marie, Ing., VŠCHT Praha
Mištová Eva, Ing., VŠCHT Praha
Moravec Zdeněk, student PřF Masarykova Univerzita Brno
Morávek Jiří, Ing., VŠCHT Praha
Nedzelská Veronika, Ing., ZÚ se sídlem v Hradci Králové
Novotný Ladislav, PhDr. RNDr., DrSc., Lékárna „U Svatého Antonína“ Praha
Opatrný Pavel, studující PedF Univerzita Hradec Králové
Panáček Aleš, Mgr., PřF Univerzita Palackého Olomouc
Pechová Markéta, studující PřF Univerzita Palackého Olomouc
Petrová Jitka, Mgr., Třinecké železárný, a.s. Třinec
Pilarčík Tomáš, Mgr., ZENTIVA-VÚFB,a.s. Praha
Podradská Katerina, Ing., PhD., Unilever ČR, s.r.o. Nelahozeves
Pokorná Adéla, Mgr., SZÚ Praha
Poustková Ivana, Ing., VŠCHT Praha
Pravda Martin, studující FaF Univerzita Karlova Hradec Králové
Preissová Šárka, Mgr., STS Hlavního města Prahy
Púchovský Jan, studující VŠCHT Praha
Rázga Filip, Ing., PhD., NCBR Masarykova univerzita Brno
Rejňák Michal, Ing., VŠCHT Praha
Rovnaník Pavel, Mgr., PřF Masarykova Univerzita Brno
Rusnoková Zuzana, Třinecké železárný, a.s. Třinec
Řezanka Michal, studující PřF Univerzita Karlova Praha
Řezanka Pavel, studující PřF Univerzita Karlova Praha
Sazama Petr, Ing., ÚFCH J.H. AV ČR Praha
Sedlářová Ivona, Ing., VŠCHT Praha
Spáčilová Lucie, studující PřF Univerzita Palackého Olomouc
Šafářík Pavel, Ing., Nemocnice Domažlice
Tutsch Jiří, studující VŠCHT Praha
Uchytilová Petra, studující VŠCHT Praha
Ulbrichová Iva, Ing., Univerzita Pardubice
Vídenský Jan, Doc. Ing., CSc., VŠCHT Praha
Vích Ondřej, Ing., VŠCHT Praha
Vícha Robert, Mgr., Univerzita Tomáše Bati Zlín
Weigner Pavel, Ing., PhD., WCONTACT Praha
Werner Lukáš, Ing., VŠCHT Praha
Zapadlo Michal, studující PřF Univerzita Palackého Olomouc
Zatloukalová Eva, Mgr., 1.LF UK Ústav patologické fyziologie Praha
Zvardoň Francis, studující Gymnázium Ostrava
Žídková Eva, studující PřF Univerzita Palackého Olomouc

Oprava

V rubrice „Výročí a jubilea“ (75 let) byl zveřejněn zastaralý údaj, který neodpovídá skutečnosti. Prof. RNDr. L. Sommer, DrSc. v současné době, a to již od r. 1996, pracuje na plný úvazek

jako profesor analytické chemie na Fakultě chemické VUT v Brně.

Redakce se za chybu omlouvá.

Výročí a jubilea

Jubilanti ve 2. čtvrtletí 2004

85 let

Ing. František Janiš, (15.4.), dříve VÚGPT Zlín, nyní v důchodu Zlín

80 let

Ing. Jindřich Zahálka, (5.4.), dříve ÚVVR Praha, nyní v důchodu Praha
Prof. RNDr. Ing. PhMr. Zdeněk Bardoděj, DrSc., (20.5.), dříve

3. Lékařská fakulta Univerzity Karlovy Praha, nyní v důchodu Praha
Prof. Ing. Jaroslav Janák, DrSc., (27.5.), dříve Ústav analytické

chemie AV ČR Brno, nyní v důchodu Brno

Ing. Vladimír Pokorný, (7.6.), dříve VÚMCh Brno,
nyní v důchodu Brno

75 let

Doc. RNDr. Josef Jeník, CSc., (9.4.), dříve Univerzita Pardubice,
nyní v důchodu Pardubice

Ing. Radko Komers, CSc., (11.4.), dříve ÚCHP AV ČR Praha,
nyní v důchodu Pardubice

Ing. Jarmila Blattná, CSc., (4.5.), dříve Hoffmann-La Roche Praha,
nyní v důchodu Praha

Ing. Radomil Adámek, CSc., (9.5.), dříve VCHZ Synthesia Pardubice,
nyní v důchodu Pardubice

Ing. Slavoj Justa, (7.6.), dříve Chemoprojekt Praha,
nyní v důchodu Praha

Ing. Luděk Holub, CSc., (14.5.), nyní v důchodu Mělník

Doc. RNDr. Libuše Kišová, CSc., (26.6.), dříve PřF Masarykovy
Univerzity v Brně, nyní v důchodu Brno

70 let

Ing. Miloš Tichý, CSc., (2.4.), ÚOCHB AV ČR Praha

RNDr. Jarmila Prášilová, CSc., (24.5.), dříve ČVUT FJFI Praha,
nyní v důchodu Praha

Ing. Jiří Kutil, CSc., (25.5.), dříve OSP Praha, nyní v důchodu Praha

Prof. Ing. Jan Káš, DrSc., (26.5.), dříve VŠCHT Praha,

nyní v důchodu Praha

Ing. Jindra Čapková, CSc., (30.5.), dříve VŠCHT Praha,
nyní v důchodu Praha

RNDr. Alexander Kasal, DrSc., (4.6.), ÚOCHB AV ČR Praha.

Prof. RNDr. František Kašpárek, CSc., (10.6.), PřF Univerzita
Palackého Olomouc

Prof. Ing. Jaroslav Buchtele, CSc., (12.6.), dříve ÚGG AV ČR Praha,
nyní v důchodu Praha

Ing. František Barkman, (15.6.), dříve Spolana Neratovice,
nyní v důchodu Neratovice

RNDr. Karel Kubiček, CSc., (17.6.), dříve Chemopetrol, a.s. Litvínov,
nyní v důchodu Litvínov

65 let

Prof. RNDr. Jiří Patočka, DrSc., (24.4.), VJU Jana Evangelisty
Purkyně Hradec Králové

Prof. RNDr. Jan Schraml, DrSc., (13.5.), ÚCHP AV ČR Praha

Ing. Blažena Kopecká, CSc., (22.5.), ÚJV Řež u Prahy

Ing. Igor Janovský, CSc., (3.6.), ÚJV Řež u Prahy

Prof. RNDr. Pavol Hrdlovič, CSc., (28.6.), Ústav polymerov SAV
Bratislava, Slovensko

60 let

Prof. Ing. Pavel Jandera, DrSc., (1.4.), Univerzita Pardubice

RNDr. Helena Skřítková, (13.4.), ZÚ se sídlem ve Zlíně

Ing. Karel Michal Celba, CSc., (16.4.), Technický ústav požární
ochrany Praha

Ing. Lubor Mojdl, (23.4.), MON konferenční servis Ostrava

Ing. Ivan Švadlenka, (28.4.), Plánovací komise Praha

Ing. Miloslav Odstrčil, CSc., (4.5.), Královopolské strojírny Brno

Doc. RNDr. Karel Zadražil, CSc., (18.5.), Česká zemědělská
univerzita Praha

RNDr. Eva Juláková, CSc., (4.6.), dříve GA ČR Praha,
nyní v důchodu Praha

RNDr. Elena Frantová, (8.6.), Štátný veterinární ústav Bratislava,
Slovensko

Ing. Karel Kratzer, CSc., (11.6.), SZÚ Praha

Doc. RNDr. Pavel Beneš, CSc., (13.6.), PedF Univerzity Karlovy
Praha

RNDr. Miloš Černík, CSc., (13.6.), PřF Masarykovy Univerzity
v Brně

Blahopřejeme.

Zemřelí členové Společnosti

Ing. Petr Chuchvalec, PhD., Praha, zemřel dne 3.10.2003
ve věku 32 let

Prof. Ing. Dr. Ivan Ernest, DrSc., Reinach Švýcarsko dříve VŠCHT
Praha, zemřel dne 21.10.2003 ve věku 81 let

Ing. Jaroslav Vachek, CSc., Praha dříve VÚFB Praha, zemřel dne
7.12.2003 ve věku 78 let

Cest jejich památce